

GYÜMÖLCSKERTÉSZ.

A KÖZSÉGI FAISKOLÁK HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden hónap 10-én és 25-én.

KIADJA A MAGYAR KIR. FÖLDMÍVELÉSÜGYI MINISTER.

Szerkeszti: rudinai MOLNÁR ISTVÁN,

kir. tanácsos, orsz. gyümölcsészeti és fatenyésztési minisiteri biztos.

Előfizetési ára egész évre egy községnek, mint magánosoknak két korona, mely a lap kiadóhivatalának: Athenaeum r. társulatnak Budapest, VII., Kerepesi-út 54. sz. egyszerre küldendő be.
Szerkesztőség: Budapest, I. kerület, Ménesi-ut 45. szám.

A m. kir. Belügyminisiterium 1891. évi 33.881. számú rendelete szerint e közlönyre minden község előfizetni tartozik. — A Vallás- és közoktatásügyi m. kir. Minisiterium 20.899/1891. szám alatt az összes felekezeti hatóságoknak ajánlotta.

Tartalom. *Hivatalos rész:* Külföldi konzulátusaink jelentései a gyümölcstermésről. — *Nem hivatalos rész:* Ribston-pepin. (Képpel.) — A liégei nemzetközi kertészeti kongresszus. — A nitrogén-trágyák alkalmazása a szőlőben. — A gyümölcsborok jelentősége. — *Közhasznú kérdések és feleletek.* — *Vegyes közlemények.* — *Szerkesztői üzenetek.* — *Hirdetések.* — *Üzleti közös tárca.* — *Betöltendő állások és ajánkozások.*

HIVATALOS RÉSZ.

Külföldi konzulátusaink jelentései a gyümölcstermésről.

Danzigi konzulunk jelenti, hogy az alma, körte, szilva, ribizke, málna, szeder és cseresznye termése kielégítő volt. A minőség azonban a sok esőzés és később bekövetkezett rendkívüli hőség folytán nem a legjobb volt.

Stettini konzulunk jelentése szerint a pomerániai mezőgazdasági kamara közli, miszerint az alma gyöngye közepes, a körte közepes, az őszibarack csekély, a szilva kielégítő, a dió jó és a mogyoró gyenge közepes termést ígér.

Bukaresti konzulunk jelenti: A rendkívüli nagy forróság megsemmisítette jó szőlőtermés iránti kilátásainkat; a szemek fejletlenek maradtak, részben lesültek, minőségileg azonban még mindig jó termésre számítunk s abban is reménykedünk, hogy a termésnek mennyisége is fog még szüretig javulni.

A gyümölcsfák is sokat szenvedtek a nyáron uralkodott nagy hőségtől és mindenfelől csak az esőhiány miatti panaszokat lehetett hallani; azonban éppen a kedvezőtlen időjárás folytán a várható termés értékesebb fog lenni. Egyébként pedig sok helyütt lehullott a gyümölcs éretlenül. Idáig megérett már a körte, alma és nyári szilva, részben az őszibarack, a csemege-szőlő és a dió, de ezeknek termése sem minőségileg, sem mennyiségileg nem kielégítő. Őszi gyümölcsökben általában jobb termést várunk.

Mindamellet, hogy a nemes fajta gyümölcsök tenyésztésére évről-évre nagyobb gond fordítottatik a konzulátus területén, a folyó évben sem fogja az itthoni termés a helyi szükségletet fedezni, s nagyobb mennyiségű behozatalra lesz szükségünk. (K—y.)

NEM HIVATALOS RÉSZ.

Ribston-pepin.

Ribston peppin; Ribston Pepping.

(L. a 39. ábrát.)

Eme kiváló téli almafajta közel kétszázados multra tekinthet vissza, nem csoda tehát, hogy a világ minden almatermő vidékén feltalálható. Akik valaha megizlelték, magasztalják jóságát és méltán, mert a neki megfelelő helyeken és gondozás mellett olyan elsőrendű asztali alma ez, hogy kevés más fajta sorakozhatik melléje. És mégis tömegesen saját hazájában sem termesztik, mert sok jósága mellett számos fogyatkozása is van, amelyeket ha valaki figyelmen kívül hagy, keserű csalódás éri. Eredetileg *Ribston-hallban* kelt magról, melynek neve alatt csakhamar túllépte Angolország tengermosta partjait, — utjában számos társnévhez jutva, — elterjedt mindenfelé; érdemes tehát, hogy vele behatóbban foglalkozzunk.

Fája. Elég erőteljes növésű ugyan, de csak közepes terjedelmű koronát alkotó. Alkalmas közepes és magas törzsű gazdasági fának; törpe-alanyra oltva bokor- és rácsosfának. Az égalj, fekvés és talaj iránt meglehetősen sok igényt támaszt; mert mérsékelt meleg, párás levegőt és erőteljes, nyirkos talajt kíván. Ahol ezt fel nem találja, ott terméketlen vagy gyéren termi apró és színtelen maradó gyümölcsöt; fája betegségekre hajlandó, különösen a rákosodás nyavalyája lép fel rajta gyakrabban, mely nem egy fának okozta

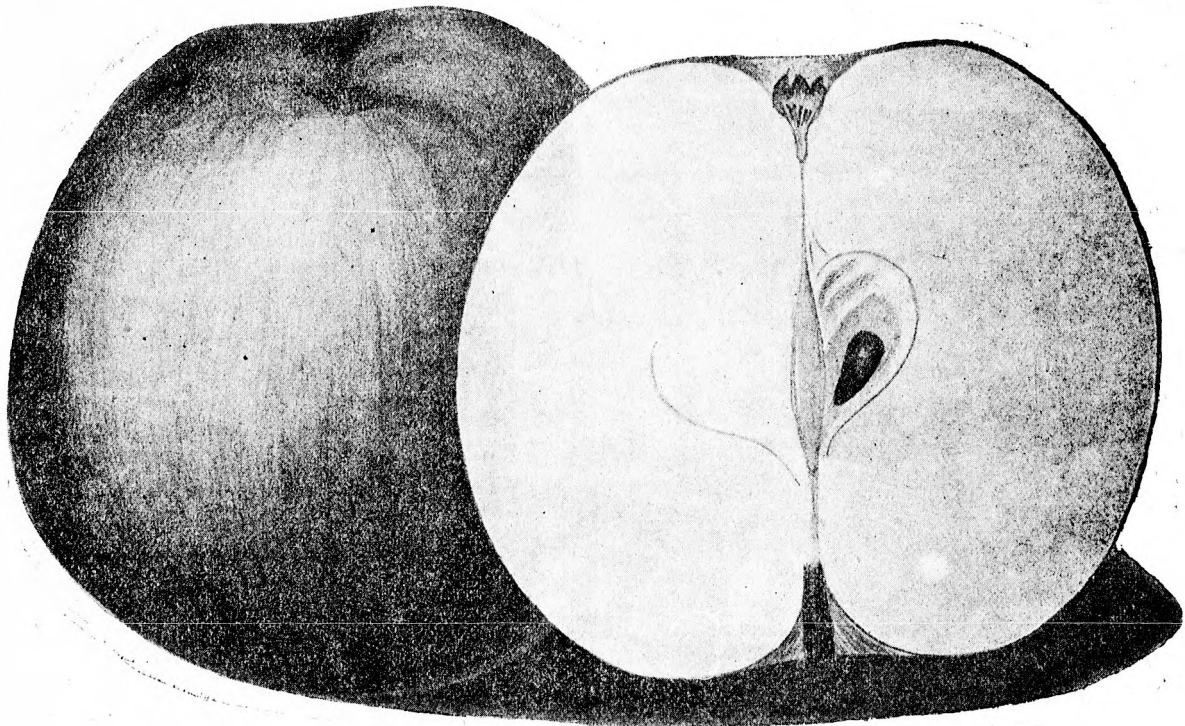
már korai vesztét; nagyobb teleinket nem mindenkor állja ki ártalom nélkül, — miért is csak ott lenne értelme ez almafajt tenyészteni, ahol hosszas és alapos tapasztalatok beigazolták, hogy erre valóban érdemes. Ha nem csalódom, néhány vidéken nálunk a tömeges termesztésre szinte ajánlották. Lehet, hogy az enyémmel ellenkező tapasztalatok vezették az illetőket javaslataik megtevésében és vidékükön megvannak ez almafajta tenyésztési feltételei, de még ez esetben is bizonyos óvatosság nem fog ártani.

Gyümölcse. Középnagy; néha jóval nagyobb vagy kisebb is; rendszeren azonban mintegy 70 mm. magas és ugyanilyen széles kupos gömbalaku, néha némileg hengeres, majd ismét lapos gömbalaku. Szára rövid, fás, vékony; szűk és mély, felül kiszélesedő tölcseralaku mélyedésbe helyezett; néha husos dudortól oldalt nyomott. Kelyhe félig nyílt, többnyire azonban

Társnevei. Angol gránát renet, *Englische Granat-Reinette*, *Formosa Pippin* *Traver's Apple*, *Traver's Pippin*, *Traver's Reinette*, *Essex Pippin* stb.

Leírása. *Bereczki, Gyüm. vázl. I. 405.* *Oberdieck, Illustr. Handb. der Obstk. I. 353.* *Leroy, Dict. de pomol. IV. 750.*

Észrevétel. A Ribston-pepin almát a német gyümölcsészeti egyesület szinte felvette a nagyban termesztendő 50 almafajta sorozatába, egyik értekezletén pedig füzérfák készítésére is ajánlotta. Mindemellett is — ismétlem — ezt a kiváló asztali és piaci almafajtát tömeges termesztésre csak nagy körültekintés után merem ajánlani és ekkor is a fusicladium- és liszthar-mat-betegség gombái ellen a rendszeres és alapos permetezésről és kénporozásról nem szabad megfejtenni, mert ezek iránt nagyon fogékony. Mindezekből tehát kiviláglik az, hogy a Ribston-pepin is ama régi

39. ábra.

zárt, zöldes színű, merev, felfelé álló osztványú; kehelymélyedése mély és szűk, felül szétterülő apró ráncoktól, majd meg a gyümölcs oldalaira is levonuló lapos bordáktól környezett. Héja közepvastag, kissé érdes tapintatu, sötét aranysárga alapszinnel, melyen homályos vörös csíkok, majd elmosódott kárminpiros részek tűnnek elő; főleg napos oldalán eme színek sötétebb árnyalatokban mutatkoznak. Rozsdás szemölcs csak ritkán, ellenben rozsdás máz a szár és kehely körül majdnem rendszeren előfordul. Husa sárgás, tömött; eleinte roppanós, teljes értékű eléggé porhanyó, bő levű, édes borizű, kellemes fűszeres zamattal. Magháza zárttengelyű, rekeszeiben gyakran fejletlen magvakat rejtő.

Minősége. Első-, néha kiválóan elsőrendű asztali, piaci és háztartási gyümölcs.

Érésideje. Okt.—jan., hűvösebb tájakon febr.—április.

fajták közé sorozható, amelyekről ha nem állíthatjuk is határozottan, hogy már kivénültek, de azt igenis: hogy ennek útjára jutottak.

Angyal Dezső.

A liègei nemzetközi kertészeti kongresszus.

(Folytatás és vége.)

Lapunk utolsó számában befejeztük a kongresszus gyümölcsészeti osztályának működéséről szóló ismertetésünket és most a zöldségtermesztési osztály működéséről kívánunk számot adni, mely osztály R o n c e Á r m i n elnöklete alatt ugyancsak május 8—10-ig ülésezett.

H e l l i n c k x előadó előrebocsátja, hogy a belga és az ezzel egyenlő égaljjal bíró országoknak nagy versenyt támasztanak a zöldségtermesztés terén egyrészt a déli melegebb égalj kertészei, akik koráb-

ban jöhetnek nagy mennyiségű terményeikkel a piacokra; másrészt azonban az intenzív irányú mezőgazdaságok is óriási versenyt támasztanak a konyhakertészeknek, amidőn egyes fontosabb zöldségeket, mint pl. spárgát, káposztát, hagymát, tormát hektárszámra nagyban állítanak elő.

Ezen komoly versenyzőkkel szemben ajánlja a hajtatóházakban és a melegágyakban való korai (primeur) termesztésnek még nagyobb felkarolását és a szabad földben való termesztésre ajánlja vidékenkint a speciális kulturát, vagyis a fontosabb növények termesztésének egyes vidékekre leendő lokalizálását.

Javaslatait a következőkben indokolja meg:

Égaljunk — úgymond — olyannyira szeszélyes, hogy késő ősztől késő tavaszig kerti növényeinket fenyegeti az elfagyás veszedelme; ha tehát biztosan akarunk termeszteni, ezt csakis hajtatóházak és melegágyak segítségével tehetjük, amely uton korábban elkészülő terményeink magasabb árban eladva kárpótolnak azon veszteségért, amelyet a szabadföldi és importált olcsóbb termények versenyében már évek óta szenvedni vagyunk kénytelenek.

E tekintetben például szolgálhatnak a Hoeylaert melletti szőlőtermesztők. Alig husz éve annak, hogy a községben az első szőlő- és paradicsom-hajtatóházakat felépítették és ma több ezerre megy már ezen hajtatók száma és a szőlő, valamint a mellette termesztett paradicsom uralkodik a legtöbb európai piacon.

Ezen fényes eredmény éppen így elérhető lenne a zöldségtermesztés terén is. Lehetne szerkeszteni oly üvegházakat is, amelyekben nagyban lehetne és korán termeszteni babot, borsót, spárgát, kalarábot, karfiolt; de kevesebb fűtés mellett még salátát, sóskát és spenótot is. Minthogy az ily hajtatóházaknak mégis bizonyos magassággal kell birniok, hogy azokban foglalatokodhassunk, lehetne azokban mellékesen rózsa- és orgonahajtatókat is üzni. Paradicsomot és szamócat máris termesztenek a szőlőhajtatókban és igen jól megtaláljuk számadásunkat.

Az ily házakban való termesztésnél a fődolog a hajtatóházak célszerű berendezése. Mindenekelőtt a csatornafűtés az, amely helyesen beállítva a legolcsóbb és a legtermészetesebb a növényi tenyésztésre. Azután az öntözésre ajánlatos az amerikai rendszer, amely szerint az üvegház talajánál magasabb tartókba gyűjtik össze az esővizet (tartós szárazságban a kutvizet) és bizonyos napokon a talajt elárasztják. Ezzel tehát a természetet utánozzák.

A melegágyaknál a lótrágyával való melegítésnek annyi hátránya van, hogy azt bátran ki lehet küszöbölni és mindenütt a melegviz-fűtést, az u. n. »Thermosyphon«-okkal kellene alkalmazni a kertészeknek. Ezen készülékek ma már oly tökéletesek és oly olcsók, hogy alig hagynak a termesztek részéről valami kívánni valót.

Ami pedig az egyes növények termesztésének helyenkinti megosztását, lokalizálását illeti, ezt előadói a szabadban való termesztésnél a legfontosabb teendőnek tartja.

Valahányszor ugyanis egy kertész egy vagy két

hasonló művelést igénylő növény termesztésére adja magát, mindig előnyben van azok felett, akik sokfélélt termesztenek; mert az egyes növénynek különleges igényeit a művelést illetően alaposan megismerheti, találhat oly ügyes gyakorlati fogásokat, melyek a termesztést olcsóbbá és minőségileg is jobbá teszik, megválaszthatja a termesztésre legalkalmasabb változatot és gépeket, valamint oly berendezéseket is vehet közösen a szomszédos termesztekkel, amelyek egy kisebb és mindenféle zöldségnek termesztojénél nem lennének alkalmazhatók és nem fizetnék ki magukat.

A megosztott (lokalizált) termesztésnél a termesztek az értékesítés körül is egyetértően járhatnak el. Közösen és egymással könnyen választható alapon szövetkezeteket képezhetnek.

Igy látjuk, hogy Hoeylaert a szőlő-, szamóca- és paradicsom-termesztés terén, Alost a karfiol-termesztés, Malines a spárga-termesztés, Löwen és Evere a cikória- és endivia-saláta-termesztés terén uralják Belgiumban a helyzetet. Mindezen helyeken az egyes speciális termesztek szövetkezetben állanak és együtt szerzik be a magot, trágyát, kőszentet, közös szállítókoszijaik vannak, ami természetesen így szövetkezeti uton sokkal előnyösebben és olcsóbban eszközölhető.

Ezen indítvány tetszéssel elfogadtatott.

I m p a t i e n t a legjobb kerti eszközökről tartott előadást. Felsorolta a legjobb ásókat, kapákat, kétágu kapákat, gereblyéket, öntöző-kannákat, barázda-vonókat, magvetőket, higtrágya-öntöző hordós kocsikat; többeket a természetben is felmutatott. A melegágyaknál melegen ajánlotta a Thermosyphon-t és az ágyak berendezésénél ajánlotta a melegítő-csőveknek mindig felül — az ablakok alatt — leendő elhelyezését. A fakereteknek a vaskeretek felett sok előnyt ad.

T a l b o o m felvetett egy igen életrevaló eszmét. Tekintettel ugyanis arra, miszerint nemcsak a korai zöldség, de a korai csirke is igen jól fizetett árucikk, javaslatba hozza, hogy a hajtatóházak és a tyúkászat egyesítették a hajtatóházakban, miáltal a befektetés könnyebben és gyorsabban térülne meg a kertészeknek.

Utal arra, hogy az üvegházak csak az évnek aránylag csekély részében használatnak zöldség-hajtatóházakra, az év egyéb szakjaiban üresen és kihasználatlanul állanak. Különösen késő ősztől december végéig, néha január közepéig is üresen állanak a házak. De még ha el is foglalhatnók e házakat valamely növény termesztésével, tekintettel a baromfi drágaságára és a zöldségeknek a verseny folytán többször előálló igazán alacsony árára, célszerű lenne a csirketenyésztést a zöldség-hajtatóházzal összekapcsolni.

Lehetne ezen szempontból pl. ajánlani, hogy októbertől januárig salátát termesztenek a házakban; januártól áprilisig, esetleg májusig neveljenek csirkéket; április—májusban termesztenek paradicsomot.

Ily célból máris két belga szövetkezet alakult és pedig Londerzeel-Saint-Joseph-ben és Londerzeelben, ahol a kertészek a csirketenyésztést igen jó sikerrel üzik a korai zöldségtermesztéssel együtt.

A kongresszus az eszmét életrevalónak és kísérlettelre alkalmasnak találta.

Miután még G i e l e a műtrágyáknak a zöldség-termesztésben való alkalmazásáról tartott előadást, de kevés ujjat mondott :
elnök a kongresszust berekesztette.

... i.

A nitrogén-trágyák alkalmazása a szőlőben.

Oda vannak már azok az idők, amikor a szőlőgazdák körében az volt a jelszó, hogy : »kevés, de jó legyen a termés«. Manapság már sokat, sőt nagyon sokat akarunk, még ha a minőség némi rovására is. Hiába, magas a munkabér és sokféle ellenség és betegség ellen kell védekeznünk, ami mind költséggel jár. A bor pedig még most is, miután már kiszorítottuk innen az olasz bort, bizony olcsó és még évről-évre olcsóbb lesz, — persze nem a korcsmában. A nagyarányu telepítések természetszerű következménye ez. Legjobban érzik ezt a homoki gazdák, akik, hogy az alacsony borárak mellett számításaikat valahogyan megtalálják, ugyan rajta vannak, hogy termésüket fokozzák ; hogy ami elvész a réven, megtérüljön a vámon. Ezért bőven termő fajtákat ültetnek, sokan szálvesszőznek, — hogy sok — igen sok termésük legyen.

A szőlő pedig igen engedelmes növény ; enged az ösztönzésnek : terem bőven — míg lehet, vagyis amíg a talaj gyózi. S azután ? — azután beadja a kulcsot, vagy legalább beadni készül : erősen visszahúzódik. Okos gazda ilyenkor megéri a néma szót, amely hang nélkül is elég beszédes, és segítségére siet az éhező növénynek ; hogy ha pedig még okosabb, akkor be sem várja az éhező állapotot, amely pár évre is visszaveti a növényt s a termés kimaradásával vagy erős csökkenésével bünteti meg a kapzsi vagy gondatlan gazdát ; — mondom, a gondos gazda ezt be sem várja, hanem időről-időre rendszeren úgy ellátja a földet táplálékkal, vagyis trágyával, hogy az megszakitás nélkül évről-évre elegendőképpen táplálhassa a szőlőt, amely most vigan nő és ha csapás nem éri, bő terméssel örvendeztetni meg gonдозóját.

Ime, majd csak hogy nem ebben áll, de minden- esetre jó részben ezen fordul meg manapság az okszerű, vagyis jövedelmező szőlőművelés, amely tehát szinte azt mondhatnók : elsősorban trágyázási kérdés. Ha van elegendő és jó trágyád : megfelelő munka után szépen fog diszteni és teremni a szőlőd ; ha nincs trágyád vagy sajnálod azt : csenevész lesz a szőlőd és csekély a termése.

De vajjon megtéríti-e a szőlő a trágyázás tetemes költségeit ? Feltétlenül meg ; annyira, hogy rendszeres trágyázás nélkül rendszeresen jövedelmező szőlőtermesztés nem is lehetséges.

Annyiszor beigazolta ezt már a tapasztalat, hogy mondhatni : mindenki tudja. Sőt a trágyázási ismeretek elannyira elterjedtek, hogy az sem titok, miszerint a trágyázással leginkább három olyan alkotórészt igyekszünk a talajba juttatni, amiből az általában keveset tartalmaz, a növény pedig sokat fogyaszt belőle ; ezek : a *nitrogén*, a *káli* és a *foszforsav*. A növény többi táplálékai olyan bőven vannak a talajban, hogy

azokat pótolni nem kell ; legfeljebb még néhol a *meszet*.

Akik e dolgról olvasgattak, azok azt is tudják, hogy az említett három anyagot nem minden növény egyenlő mennyiségben és arányban fogyasztja ; valamint azt is, hogy nem minden talaj egyformán igényli azokat. Egyik növény ugyanabból az anyagból többet kíván, mint a másik növény ; valamint egyik talaj inkább az egyik anyag pótlására szorul, míg a másik a másikra. Az sem ismeretlen, hogy nem minden trágya egyforma értékű ; nemcsak azért, mert az egyikben több a növényi táplálék mint a másikban, hanem azért is, mert egyik trágyában inkább ez s a másikban amaz a növényi táplálék van meg. Az ürülék-trágyákban megvan mind a három (nitrogén, káli, foszforsav), de a trágya származása és gonдозása szerint igen változó mennyiségekben és arányban. Tehát ezek is különböző hatásuak és értékűek. Műtrágya pedig : ahány annyiféle. Ezek közt csak kálit tartalmaznak : a stassfurti sók, pl. a kainit, amelyben azonban a növényeknek ártalmára válható mellékes anyagok is vannak ; továbbá a stassfurti sókból készített töményített (concentrált) káli-sók, amelyek közül különösen a 40 százalékos káli-sók alkalmazása látszik előnyösnek. Foszforsavat tartalmaznak : a lassu hatásu csontliszt meg a Thomas-féle vassalaktliszt, valamint az ezeknél gyorsabban ható szuperfoszfátok, amelyek foszforsav-tartalma oldhatóságánál fogva a talajban amazokénál mozgékonyabb és így gyorsabb hatásu. Végül nitrogén-tartalmu műtrágyák : a szárított állati hulladék-anyagok (gyapju- és bőrhulladék, szaruliszt, vérliszt), továbbá a világító gáz-gyártás melléktermékeként nyert kénsavas ammónium, amely jóval hamarabb hat ; de valamennyinél gyorsabb hatásu nitrogén-trágya : a chili-salétrom.

Az ürülék-trágyák (istállóí trágya, sertés-trágya, pöce-trágya), mint említettem, általános hatásuak, mert mind a három fő-növénytáplálék megvan bennük, de mégis leginkább a nitrogén-hatás érvényesül ezekenél is, mert a bennük foglalt nitrogén könnyebben válik a talajban mozgékonyná, mint a többi alkotórészek.

A trágyázás köréből közismeretű tény, hogy a felsorolt három fő-növénytápláló anyag minő hatásokat fejt ki ? Noha e tekintetben a vélemények nem mindenkor járnak a helyes nyomon. Többnyire azt tartják ugyanis, hogy a foszforsav a termés-képződésre (tehát a termés-mennyiségre) hat előnyösen és a beérést sietteti ; a nitrogén a növekedést mozdítja elő, tehát erőteljesebb fejlődésre ösztönzi a növényt, az érést azonban hátráltatja ; a káli a termés minőségét javítja és a növényt ellenállóbbá teszi. Azonban tudni kell, hogy bármelyike e három tápláléknak csak úgy fejt ki a kellő és teljes hatást, ha a növénynek a többi két táplálék is rendelkezésére áll ; ha ez nincs így, akkor a magánosan alkalmazott egyféle táplálék vagy nem hat, vagy pedig rosszul hat. Csak ott várhatunk tehát például a tisztán magában alkalmazott foszforsav-trágyától jó hatást, ahol a talajban az alkalmazott foszforsavhoz arányosan elegendő nitrogén és káli van ; ott lehet jóhatásu a magában alkalmazott káli-trágya is, ahol megfelelő mennyiségű nitrogén és

foszforsav van a talajban; valamint a magában adott nitrogén-trágya is csak akkor lesz helyénvaló, ha az arányos mennyiségű foszforsav és káli megvan a talajban.

E tekintetben nem tévesztendő szem elől, hogy bár a tisztán magában adott nitrogén-trágya mindig előmozdítja a növény erős növekedését sovány talajokban, de mert a termésnek a kiérését késlelteti és így a minőséget csökkenti, valamint a hajtások kiérését is vesszőkké (vagyis a tartalékos táplálékoknak a lerakódását) akadályozza és így a növényt az elfagyásra hajlandóvá teszi, e bajok elhárítása végett a növénynek elegendő foszforsavat kell egyidejűleg rendelkezésére bocsátani; más szavakkal: minél inkább meg akarjuk a növényt hajtani nitrogén-trágyával vagyis minél több nitrogén-trágyát alkalmazunk: annál több foszforsavat is kell egyidejűleg, illetőleg már megelőzőleg a talajba juttatni; mert minél több foszforsav áll a növény rendelkezésére: annál több nitrogént elbir és feldolgozhat az ártalom nélkül.

Ez alapon, nézzük már most, mikor lesz helyénvaló a nitrogén-trágya a szőlőben? Minő anyagban, az év melyik részében és mekkora adagokban lesz tanácsos azt alkalmazni?

Szükség van a nitrogén-trágyára mindannyiszor, valahányszor a szőlő növekedése nem kielégítő, illetőleg, ha az visszaesni kezd.

Alkalmazhatjuk azt istállóí trágya alakjában is, amelyben a nitrogén eleinte szervi vegyületek alkatrészeként van meg, de később, ha a trágya korhad, ezzel lépést tartva változik át a nitrogén-tartalom bizonyos szerves testeknek, u. m. ammóniának és később salétromnak az alkatrészévé. Ilyenkor már a nitrogén gyors hatása lesz, mert a növény a nitrogént csak ezen utóbbi állapotában (salétrom alakjában) veheti fel. Leglassabban fejti ki nitrogén-hatását a mondottak szerint a legnehezebben felbomló (korhadó) szervi anyag, hamarabb a gyorsabban bomló szervi anyag, még hamarabb az ammónia-tartalmu anyag, pl. a kénsavas ammónium nevű műtrágya, és leghamarabb a salétrom, pl. a chili-salétrom, amely rögtön hat.

Az ürülék-trágyák tehát, mint szervi (vagyis állati és növényi származású) anyagok a lassabban, természetesen tartósabban is ható nitrogén-trágyák közé tartoznak, noha másrészt ezeket teljes hatású trágyáknak is kell tekintenünk, mert ezekben valamennyi növényi táplálék megvan. Köztük gyorsabban hatnak a póce-trágya (emberi ürülék-trágya) és a sertés-trágya, kivált szárított és porrá tört állapotukban, amidőn a talajban igen jól eloszthatók és a korhasztó befolyásoknak is tehát legjobban alá vannak vetve. Ezen gyors hatásáért nagyon becses a kőbányai szárított sertés-trágya, kivált a laza és a nem tulságosan kötött szőlőtalajokban, amelyek az eddigi kísérletek szerint igen jó és biztos hatásokat fejt ki; mindenesetre jó hatás várható utána a kötöttebb talaju szőlőkben is, noha ez irányban még aránylag kevés a tapasztalat. Homoktalaju szőlőkben 2—3 évenként igen ajánlatos tőkenként átlagban $\frac{1}{4}$ kiló szárított sertés-trágyát hinteni el, legcélszerűbben ősszel fedés előtt, amidőn a tőke körül kapával

tányérosan elhuzzuk a földet, leszedjük a harmatgyökereket és elhintjük a trágyát; azután pedig elvégezzük a fedési munkát. Gyenge, visszamaradt vagy erősen visszaesett tőkék $1\frac{1}{2}$ —2-szeres trágyaadagot is kaphatnak; hosszú művelésű, pl. lugas-szőlők szintén 2-szeres adagot igényelnek. A hatás kitart 2—3 évig, amikor az eljárás ismétlendő. De a közbeeső években is figyelni kell és esetleg itt-ott egyes tőkéket vagy foltokat a szükséghez képest megtrágyázni fél vagy egész adagokkal.

Kissé tartalmasabb, vagyis több ásványi eredetű növényi táplálékot (kálit és foszforsavat) tartalmazó, tehát jobb minőségű homokon vagy kötöttebb talajokon azonban úgy lehet, hogy az általános (teljes) hatású ürülék-trágyák, kivált ha csak 3—4 vagy még több évi időközökben alkalmaztatnak, a kálihoz és foszforsavhoz viszonyítva nem juttatnak elegendő nitrogént a talajba; ilyenkor aztán hamarabb beáll a nitrogén-hiány, mint a káli-hiány vagy a foszforsavhiány. Ugyanez az eset akkor is, ha csupa műtrágyával trágyáztuk a szőlőt; mert a kálit és a foszforsavat a talaj — kivált a kötöttebb — sokkal erősebben visszatartja, leköti, vagyis nem oldhatóvá teszi; amiért ezekből nagyobb adagot is adunk, mint amennyit a növényzet elvon a talajból. Ez a bőven adott, de nagyobb részt lekötődő káli és foszforsav azután csak lassacskán jutván hatásra, több évig is kitart, holott a könnyen mozgó nitrogén, kivált ha az már salétrommá lett, nem marad meg évekig a szőlő gyökerei körül, hanem vagy felvétetik azok által, vagy ha nem: akkor oly mélyre szivárog le, hogy ottan a gyökerek már többé el nem érik. Éppen ezért, valahányszor gyorsan korhadó szervi anyagban, vagy éppenséggel hamarosan salétrommá változó ammónia-vegyületként, pl. kénsavas ammónium alakjában s kivált pedig kész salétrom alakjában viszzük a nitrogént a talajba: nem igen terjed annak a hatása egy esztendőn túl! Hogy tehát a növény nitrogénben szükségét ne szenvedjen, évről-évre, vagy legalább is pár évi időközökben tanácsos kisebb mennyiségű nitrogént juttatni a talajba és pedig célszerűen salétrom alakjában; ennek ideje azonban nem abban az évben lesz, amikor a talaj ugyanis kap valamely ürülék-trágyát s ebben tehát nitrogént is, sőt ha a trágya lassan korhadó természetű, úgy még a trágyázás utáni 1—2 évig is várhatunk, mert ezalatt abból — korhadás közben — évenként keletkezik salétrom is; ellenben ez idő után, ha még nem adunk ismét ürülék-trágyát: akkor már évenként adjunk tőkenként tavasszal mindjárt a metszés után 3—3 deka chili-salétromot, amit nem kell mélyre ásni, csak éppen egy kissé behuzni földdel, mert lejjebb megy az magától is. De ha azt látnók, hogy a növekedés tulságos buja, akkor ne adjunk salétromot; ha pedig azt látnók, hogy az erősen hajtó tőke hajtásai sehogyan se akarnak kiérni: akkor foszforsav-hiány van és adjunk mielőbb minden egyes tőkének 5 deka szuperfoszfátot. Így egyensúlyba jön a nitrogén-hatás a részben ellentétes foszforsav-hatással és az érési folyamat is rendes lesz.

Aki pedig tisztán műtrágyával javítja szőlőtalaját, mert ürülék-trágyát legfeljebb csak 6—8 év-

ben adhat, hogy a szükséges humusz mégis teljesen ki ne fogyjon a talajából, — az jól teszi, ha könnyebb, homokos, vagy éppen homok-talajon kétvétenként adja ősszel fedés előtt a káli- és a foszforsav-trágyát, pl. tőkénként 2½ deka 40%-os káli-sót és 5 deka szuperfoszfátot; nitrogén-trágyát azonban minden tavasszal ad, és pedig legcélszerűbben a tavaszi metszés után tőkénként 3 dekát (visszaesőknél esetleg 1½—2-szer annyit is).

Igy, ha gondoskodik róla, hogy szőlője mindig erős fát neveljen: nem kell attól félnie, hogy sok költséggel létesített és egyébként is állandó költséggel munkált és védett szőlője egyszer csak erősen visszaesik, amidőn évekig beletarthat, míg azt újból olyanná teheti, aminőnek óhajtja: t. i. széppé és bőven termővé.

Dr. György István.

A gyümölcsborok jelentősége.

Hazánkban oly idegenszerű valami a gyümölcsbor, hogy szinte előítélet fogott el magamat is, amidőn először hallottam egy híres magyarországi birtokost annak érdekében felszólalni.

Ezen előítélet azonban megszünt, mióta bővebben foglalkoztam annak készítésével és megismertem azon előnyöket, melyeket a gyümölcsbor a gazdának nyújt.

De nemcsak nálunk, hanem még a gyümölcsborok hazájában is sok ellensége akad e szerény, de nagyon hasznos és kiválólag keresett italnak.

Pedig hát — hogy a legrövidebb számítással éljek — egy hektoliter gyümölcsmust előállításához nem szükséges több, mint 1.25 hektoliter mustgyümölcs s a must hektoliterje 12—20 koronáért mindenkor értékesíthető. Tehát mindenestre jobban fizet, mint maga a gyümölcs, amelynek eladásánál a haszonból az oroszlanrészt sohasem a termesztő, hanem mindig a kereskedő huzza, kivált akkor, ha a termést messze kell elszállítani és a közlekedés hiányos. Azonkívül sohasem bizonyos, hogy a termesztő mikor tudja gyümölcsét értékesíteni s ha ez késik, akkor gyümölcse mindig fogy, amennyiben rothad s ily módon nemcsak megtizedelődik, hanem némely évben csak a fele kerül piacra. Ellenben ha terméséből gyümölcsbort présel, akkor azt az utolsó darabig értékesítette.

A gyümölcsmust készítésénél csak az aszalás előnyösebb; de csak akkor, ha rendszeresen üzik! Már pedig a rendszeres aszalás olyannyira körülményes és annyi szakértelmet kíván, miszerint köznépünknek avagy a kisgazdáknak nem is minden esetben ajánlható.

A gyümölcsbor ellen a legnagyobb és legnyomósabb ellenvetés az lenne, hogy nálunk nincs fogyasztóközönsége. Azonban nagyon téves az a nézet, hogy ezt a fogyasztóközönséget megteremtünk ne lehetne; hiszen a munkásnép okvetlen megkívánja, hogy a vizen kívül valami itala legyen, kivált nyáron! S mentül olcsóbban kapja azt: annál szívesebben veszi. A nagy városok munkásnépe kapva-kap még az uborka levén is, amely ily alakban elég drágán érté-

kesíthető; pedig máshol egyszerűen kiöntik és még nem is a moslékba, nehogy a malacok foga elvássék tőle.

A bor és sör, melynek ára folytonosan emelkedőben van, már ma is oly drága ital, hogy a munkás erszénye nem igen bírja meg; de különben is, különösen nyáron, s kiváltképpen a mezei munkást, mindkettő csak hevíti; míg a pálinka, amelynek legolcsóbb: borszeszből és vízből álló keverékére, fájdalom, ma már annyira rászokott: még hevitőbb hatása, bár a nép — a saját mentiségére — az ellenkezőt állítja.

Nem tekintve azonban ezen ellenmondást, bizonyos, hogy sem a sör, sem a bor, sem a pálinka a szomjúságot nem oltja.

Az osztrák örökös tartományokban ott, ahol a gyümölcsbor honos: a távoli, idegen vidékekről oda szakadt mezei munkás a legrövidebb idő alatt annyira megszokja és megkívánja ezen italt, hogy inkább képes az ételt nélkülözni, csak mustot kapjon.

Hazánkban is van már egy ilyen vidéke a Fertő-tó környékén, ahol egy-egy község lakossága évről-évre gyümölcsbort iszik.

Hogy azonban a nép megkedvelje a gyümölcsbort, arra nézve nagyon kívánatos, hogy azt helyesen készítsük és kezeljük s akkor még a legnagyobb inyesnek is kedvelt nyári italává lesz, mert a szomjúságot teljes mértékben oltja; míg ezt a tulajdonságot a víznél hiába keressük, mert a sok vizivás következtében, kivált a munkásnép, csak izzad és kimerül. Ezt a körülményt nagyon jól ismerik a füleddt, apró, pesti konyhák cselédei s azért nyáron át rendszeresen iszszák a szódavizet! No lám, ezt meg lehetett szokni s a sokkal kellemesebb ízű gyümölcsbort ne lehetne? amely erősíti is őket, amellet, hogy szomjukat oltja. Dehogy is nem lehet, hiszen éppen ezek a pesti cselédek vasárnap és ünnepnapon a Városligetben már nem tiszta, hanem gyümölcslével vegyes szódát isznak a melegség és a szomjúság ellen, a diszes német-séggel elnevezett »krachedlikat«.

Ha egyszer egy-egy vidéken elegendő és helyesen kezelt gyümölcsmustot birunk előállítani: akkor az magának nemcsak a környéken, hanem a közeli nagyobb városokban is rohamosan tért fog hódítani s a termelőnek tetemes hasznot hajtand.

Az osztrák örökös tartományokban a gyümölcsbor már ma is szép kivitelnek örvend, különféle vidékekre; ámbár — elég csodálatos módon — a nagy városokban még csekélyszámu a fogyasztóközönsége. Ami különben szerintem abban leli magyarázatát, hogy ott ma még elég olcsó a sör.

Nagy előnye a mustalma- és mustkörtefának az, hogy a késői fagyok semmit vagy legalább is sokkal kevesebbet ártanak nekik, mint az egyéb alma- és körtefajtáknak. De egyebekben sokkal többet teremnek is a mustfajták, mint a finomabb gyümölcsű fák, amely utóbbiaknak még megvan az a nagy hátrányuk is, hogy azon esetben, ha termésük jól sikerül, akkor annyira alászáll a nemes gyümölcs ára, hogy hektoliterenként alig kap meg érte a termesztő többet 6—8 koronánál s emellet még mennyire kell ügyelnünk szedésüknél, nehogy meg-

ütődjenek vagy zuzódjanak, amely munka ismét csak a termesztő költségeit növeli.

A mustgyümölcsnél mindez nem fordul elő. Megrázzuk a fát, a gyümölcs lehull s október elején történvén a szüretelés, a gazdának és háznépének kevés egyéb dolga akad s könnyen ellátja a gyümölcs törését, őrését, préselését, anélkül, hogy idegen segítségre szorulna.

Mustgyümölcs-termő vidékeken alig várja a nép a gyümölcsmustot, míg a nyers gyümölcsöt nem vagy legalább is csekély mértékben szokta élvezni. Ugyanezért a gazda ott a nemes gyümölcsfát nem is valami sokra becsüli s minden kis zugot a must-termőkkel ültet be. És igaza van, mert bebizonyított tény, hogy ugyanakkora, nemes gyümölcsfával beültetett terület két-három év alatt sem hoz annyi hasznot, mint egy akkora területű mustgyümölcsfa egy év alatt! S mily könnyű készítés! Egy férfi és egy gyermek megőröl és kiprésel egy óra alatt két-három hektoliter gyümölcsöt.

Igazság továbbá az is, hogy azon vidékeken, ahol gyümölcsmust van: a pálinkaivás teljesen háttérbe szorul. S mily óriási erkölcsi haszon ez!

Nálunk, ahol a nép oly nehezen vehető rá a nemes gyümölcs termesztésére, nem ártana, ha csak a pálinkaivás háttérbe való szorításának céljából is, megkísérlené némely vidék a mustgyümölcs termesztését, különösen ott, ahol szegény a nép s borra úgy sem jut pénze.

Krenedits Ödön.

Közhasznu kérdések és feleletek.

119. *Kérdés.* Nehéz, fekete és kötött talaju szőlőm földjét 1900-ban 80 cm. mélyre megforgatva, a reá következő tavaszon európai gyökeres vesszővel beültettem. Minden őszön szénkénegeztem és mégis a jelen év tavaszán későn és rosszul fakadt; növekedése annyira gyenge volt, hogy alig kellett egyszer kötözni. Beteg tőkémiből néhányat kiásva, láttam, hogy gyökerei meg vannak feketedve. Kérem: miféle betegségben pusztultak el tőkém és újratelepítésnél meg kell-e ismét a földet forgatnom? Megjegyzem, hogy én a múlt évi és az ideai szárazságnak tulajdonítom szőlőm kiveszését.

120. *Kérdés.* Minthogy most Riparia portalissal akarom a jövő tavaszra szőlőmet betelepíteni és egy részét zölden beoltani, a másik részt pedig kézben oltottakkal kiültetni, kérem: melyik lenne jobb a két eljárás közül és nem volna-e helyes legalább $\frac{1}{3}$ részét direkttermő fajtával és melyikkel betelepíteni?

Tiszaeszlár.

119. *Felelet.* Szőlőföld újraforgatása. Láthatatlanban nehéz eldönteni, hogy szőlőjét a fillokszéra vagy a szárazság és erre következő bő nedvesség, amelylyel ősszel a tőkék teleszívták magukat, és télen át kifagytak, vagy mindezek együttvéve pusztították-e ki? Legvalószínűbb, hogy mind a három ok miatt ment tönkre szőlője. Tekintve már most azt, hogy a szárazság és a téli fagy is hozzájárulhatott a szőlő kiveszéséhez, kérdés marad: nem fog-e ez az eset akkor is bekövetkezni, ha oltvány-szőlőt készít?

Bármiként álljon is a dolog, annyi mindenesetre bizonyos, hogy az újratelepítés előtt a talajt meg kell forgatni, már azért is, hogy az elhalt gyökerek a földből kikérüljenek, mert ha ezek bent hagyatnak: az új ültetvényre is reá mehet a gyökérgyökérpenész stb. és ismét hiábavaló munkát végzett. A.

120. *Felelet.* Riparia-alany és direkttermő szőlő ültetése. Ha, mint írja, szőlőföldje századok óta szőlő-termesztésre használtatott, én a magam részéről a leghelyesebbnek vélném azt az eljárást, hogy most ősszel a tőkét kiirtaná, a talajt megtrágyázná és felszántva tavaszig pihenni hagyná, amidőn bükkönyös zabbal vagy valamely más, a talajt nem nagyon zsaroló növény termesztésével értékesítené egy évig. A reánk következő tavaszon, — feltéve, hogy a helyi tapasztalatok ajánlják — a Riparia portalis vesszőből kétszer annyi mohás oltást készítene, mint amennyi földje betelepítésére kell. Ezeket szépen eliskolázná, — szakszerűen gondozná és ősszel kiszedve, — megválogatná úgy, hogy csupa elsőosztályu oltványa lenne, amelyeket jól átteleltetne és 1907 tavaszán egyszerre betelepítené velök szőlőföldjét, amelyet azonban a jövő őszön megforgatna, a korhadt gyökereket stb. alaposan kiszedve, szóval: tiszta talajba végeznék az ültetést. Így hamarabb lenne egyenletes szép szőlője, mintha felét zölden oltaná be, a másik felébe pedig kézben készített oltványokkal telepítené be. Ha ajánlatomat nem fogadná el, úgy forgassa meg földjét most, és tavasszal ültesse be az egészet portalissal; ezeket aztán, amidőn eléggé erősek, oltsa be zölden május-juniusban és őssze homlitsa be. Ez is többet ér és tartósabb tőkéi lesznek, mintha kézben készült oltványokat ültet, amelyek közül csak egy kis rész lesz teljesen kifogástalan, a többi pedig idő előtt kipusztul és kis szőlője folytonos foltozgatásra szorul. Ami végül a direkttermőket illeti, azokat mai napság, amidőn már európai vesszők után is tultermesztéstől kell tartani, egyáltalában nem ajánlom még saját használatra sem, ezekről tehát mondjon le már azért is, mert amelyik fajta csak némileg is használható bort szolgáltatna, az meg a fillokszerának esik áldozatul. A.

121. *Kérdés.* Szíves utbaigazítást kérek arra nézve, hogy a karfiol eltehető-e télre és miképpen? *Zalaegerszeg.* S. J.

121. *Felelet.* Virágos kel vagy karfiol eltevése. Nem tudom ugyan, hogy a virágos kelnek télre való eltevése alatt mit tetszik érteni? Azt-e, hogy a kifejlődött rózsákat valami módon konzerválja, vagy pedig nyersen kívánja-e eltenni? Ha az első eset állana fenn, úgy azt kell mondanom, hogy a virágos kel legfőleg megaszalva volna eltehető; de ebben sincsen valami sok előny. Éppen e miatt a termesztést szokták sok helyen úgy berendezni, hogy friss karfiol lehetőleg egész éven át legyen, noha ez sem fizeti meg mindenkor a fáradságot, mert a délvidékről behozottal nem lehet versenyezni; azért látjuk, hogy a jelenben már inkább csak arra szoritkoznak, hogy nyár derekától késő télleg legyen karfiol. Ez időtájt pl. a szabadföldből elég jön a piacra. Ha nagyobb hidegek fenyegetnek, a kifejlődött rózsák egy részét torzsástól levágják, nagy leveleitől megtisztogatva

sem nedves, sem száraz, fagymentes pincében vagy kamrában felakasztják, esetleg polcokra helyezik. Így egy-két hétig elég jól eltartható. Egy másik részét kiveszik földgomolylyal és felesleges levelet eltávolítva, nyirkos homokba ültetik. Ez már kellő gondozás mellett 3—4 hétig is eláll. Ugyanigy járnak el ama karfiol-tövekkel, amelyek még csak kezdik rózsáikat fejleszteni, csak hogy ezeket már mély melegágyi szekrényekbe ültetik és a keretet körülborítják meleg trágyával; ablakokkal látják el és enyhe időben szellőztetnek, öntöznek stb. Így egész karácsonyig fejlődnek megint a karfiol-rózsák. Aki elég melegágy és trágya felett rendelkezik, az az Erfurti vagy Haage-féle törpe virágos kel magvaiból tesz nyár utólján egy vetést, a palántákat átpikirozza és október folyamán mély szekrényekbe friss melegágyat készít és ide hozza palántáit, amelyek kellő gondozás mellett szinte meghozzák rózsáikat. Látható tehát, hogy helyes beosztás mellett nem nehéz tavaszig karfiol felett rendelkezni. A többi kérdésre a szerk. üzenetekben felelünk, tessék tehát az ott adott feleleteket is elolvasni. A.

122. Kérdés. Az idén ültetett gyümölcsfáimból igen sokat megtámadott a kéregecsu, noha a fákat minden szokásos módon védelmeztem a kártevő rovarok ellen; a fák kérgét is marhavérrel kevert mésztejjel ismételtelen bekentem. Miképpen védjem meg ép fáimat?

India-telep.

H. L.

122. Felelet. A kéregecsuról. A hozzánk intézett kérdéssel kapcsolatban nem küldtven be a kártétel tárgya, nem tudjuk megállapítani, hogy a két gyakrabban előforduló kéregecsu közül voltaképpen melyik faj forog kérdésben. Ami az ellene való védekezést illeti, az attól függ, hogy melyik fáról van szó? Öreg és beteges fát legjobb egészen eltávolítani, az ennek a legjobb ideje télen van, amikor a bogár kukaca már benne van. Aki gyümölcsöst kíván telepíteni, az erdő közelében ezt ne tegye, mivel a nagy és a kis kéregecsu egyaránt előfordul galagonyában, zelnice-meggyen, berkenyében stb. is. Egészséges, erőteljes fák szurágtat egyes ágait télen el kell távolítani és elégetni, a sebhelyet pedig kátránnyal bekenni. Hogy a szu egészséges fába ne huzódják, a fa kéregfóliáit olyan anyaggal kenjük be, mely egymásra rétegenként szárad, az eső nem mossa le egykönnyen, miáltal a bogár nem férhet a fa elevenjéhez. Sch.

123. Kérdés. »Piros mammut« hároméves lugaszőlőm igen szép termést hozott, de a zöld szemek augusztus elejétől kezdve felrepedeztek, azután rothadtak, penészedtek, megbüdösödtek s részben összezsugorodtak. Azután a levélzet is sárgán foltosodni kezdett. Gondolván, hogy talán lisztharmat bántja, egy hét alatt két ízben kénporoztam; majd leszedtem a hibás bogyókat s a többi 1%-os kénmájoldattal permeteztem meg. Ez sem segített teljesen. Vajon csakugyan lisztharmat volt-e az észlelt betegség és helyesen védekeztem-e ellene?

B.-Bicske.

F. F.

123. Felelet. Szőlőlisztharmatról. A levelében fölemlített jelek kétségtelenül lisztharmat-betegségre vallanak, melynek okozója az *Uncinula spiralis* Berk.

et Cooke (*Oidium Tuckeri*) nevű élősködő gomba; meg szokta támadni a szőlőtőkének összes zöld részeit. Megjelenhetik e pusztító ellenség már a szőlővirágzást megelőző időszakban, de többnyire a virágzás után. Ez a gomba egész nyáron át szaporodik szüntelenül és minden elszakadó spórája jobban és jobban terjeszti a csapást. Ennek a betegségnek a leküzdésére biztos szer gyanánt általánosan a kénvirágot használják, melyet különböző kénporozó eszközzel a megtámadott növényre juttatnak (bojtos porszóró, kénporos fujtató). A kénporozást haladék nélkül meg lehet kezdeni azonnal, mihelyest meggyőződünk, hogy lisztharmat van a szőlőtőkén. Kénezhetünk először akkor, mikor a szőlő hajtása körülbelül 10 cm.-nyi hosszú; másodszor a virágzás idején, harmadszor pedig az érés ideje előtt 20—30 nappal. Helyesen és gondosan végrehajtott kénezés esetében elég lesz kétszeri kénezés is; ha azonban a kénezés nem volt helyes, vagy valami egyéb ok közbevetődése folytán annak hatása nem tökéletes, akkor nemcsak harmadik ízben kell kénezni, hanem az első és második, a második és harmadik kénezés között még egy-egy pótló kénezést kell végezni. E munkálathoz legcélszerűbb meleg tavaszi vagy nyári (20—24 °C) napot választani, miközben szél ne legyen. Ha a kénezés után eső köszönt be, a kénezést újból meg kell ismételni, mert az eső az első kénezést meghiusította. Szintén sikeresen lehet óvakodni és védekezni a lisztharmat ellen kénmájnak vizbeli 1%-os oldatával, a szokásos permetezések alakjában, mely természetesen nagyobb esőzések után hasonlóképpen megismétlendő. Szüret előtt legjobb, ha egy hónappal előbb végezzük az utolsó kénezést; mert ha az utolsó kénezéssel elkészünk, vagyis azt közvetlenül a szüret előtt hajtjuk végre, akkor a később kénezett szőlőből szüret bor kellemetlen szagú és izü lesz, melytől csak egy- vagy kétszeri lefejtés után szabadul meg. Sch.

124. Kérdés. Konyhakertemben a jövő év tavaszán spárgát akarok ültetni. Az erre vonatkozó utasítást egy kertészeti cégtől már kértem, meg is kaptam. Ebben azonban a francia mód szerinti spárga-mívelés van leírva, földdel való feltöltéssel, nem pedig a spárgaszálaknak cserép vagy egyéb anyagból készült borítók letakarásával. Minthogy én eddig csak borítókkal való mívelést láttam, óhajtanám tudni, hogy lényegileg a földdel való feltöltés előnyösebb-e, vagy ez csak nagybani mívelésnél ajánlatos, a borító költségeinek megkimélése céljából, vagy pedig bármelyik mívelés mellett hasonló minőségű és mennyiségű spárgaterméshez juthatunk?

Helesfa.

Cz. P.

124. Felelet. Spárga-borítók. Hideg, nyirkos és nehéz talajokban, ahol a spárgát csak kisebb mértékben tenyésztik és ahol a spárgát a kellő mélységben ültetni nem lehet, a spárga-borítók ajánlatosak. Előnye ezeknek az, hogy a sekélyen ültetett spárga, amelynek földből kibújó hajtásai még nem elég hosszúak — a borítók alatt hosszabbra megnőhetnek, anélkül, hogy megzöldülhének. A rendes és általános spárgatenyésztés azonban úgy történik, hogy a spárga, amely fiatal korban 25—30 cm. mély árkokba lett ültetve és amely utóbbiakat három esztendő után

teljesen betöltik, — tehát a spárgató ezután 25—30 cm.-nyi mélységben föld alatt áll s annak földből kibujó hajtásait egyszerűen kivágják, anélkül, hogy borítókkal lettek volna befedve. Az ilyen mélységbe való ültetés azonban csakis könnyű és homokos talajokban vihető keresztül, illetve ajánlható. *Rd.*

Vegyes közlemények.

Feilitzsch Arthur báró — földmivelésügyi miniszter. Ó Felsége a király a Fejérváry báró elnöksége alatt újból megalakult ministeriumba a távozó miniszter: György Endre helyébe Feilitzsch Arthur bárót nevezte ki. Ez alkalomból a nyugalmoba vonuló miniszterhez Ó Felsége a következő kéziratot intézte:

»*Kedves György!* Magyar ministeriumom lemondása és saját kérelme folytán Önt földmivelésügyi magyar ministeri állásától, hú és buzgó szolgálatainak teljes elismerése mellett, kegyelemben felmentem. Kelt Bécsben, 1905. évi október hónap 18-án. *Ferenc József* s. k., *Fejérváry Géza* báró s. k.«

Midőn a saját elhatározása folytán távozó földmivelésügyi miniszter urtól bucsut veszünk, lehetetlen hálával meg nem emlékeznünk arról a szíves jóakaratról, amelyet aránylag rövid ministersége alatt a gyümölcsészeti és kertészeti ügyek iránt is tanusított. Az örökébe lépő új ministert: Feilitzsch Arthur báró uró Excellentiáját hivatalába lépése alkalmából azzal a biztos reménnyel üdvözljük, hogy ő, aki már azelőtt is foglalatokodott a földmivelésügyi tárcához tartozó erdészeti ügyekkel, a hazai gyümölcsészet és kertészet ügyeire bizonyára teljes mértékben ki fogja terjeszteni azt a jóakaró gondoskodását, amelylyel e fontos közgazdasági foglalkozás fellendülését és zavartalan tovább fejlődését bizton remélhetjük.

Pályázati hirdetés a zsámbéki állami szőlőmunkás-tanfolyamra. Ezen tanfolyam célja: szőlőmunkásoknak a szőlőművelésben és pincekezelésben való gyakorlati kiképzése.

Pályázhatnak, akik: 1. ép, egészséges, külső munkára alkalmas testalkattal bírnak, 2. kifogástalan erkölcsi előéletűek, 3. 16. életévüket betöltötték, de 40 évet még nem haladtak túl, 4. kötelezik magukat, hogy a tanfolyamot annak befejezése előtt önszántukból vagy önhibájukból nem hagyják el.

Előnyben részesülnek a felvételnél, akik szőlőműveléssel már foglalkoztak, vagy katonai kötelezettségüknek már eleget tettek.

A tanuló-munkások a tanfolyam egész tartama alatt havi 36 korona bért kapnak. Ebből a bérből, amely hónaponként utólagosan fizettetik ki, köteles minden tanuló-munkás minden hónapban 8 koronát biztosítékul a tanfolyam pénztárában visszahagyni. A tanfolyam végeztével ezt a biztosítékot a tanuló-munkások egyszerre kapják kézhez. Az a tanuló-munkás azonban, aki a tanfolyamot annak befejezése előtt elfogadható alapos ok nélkül elhagyja vagy a tanfolyamról kizáratik, ezt a biztosítékot elveszti s az a kincstár javára visszamarad.

A havi béren kívül kapnak még a tanuló-munkások szabad lakást és fekvőhelyül egy ágyat

szalmazsákkal és pokróccal; a további ágyneműről, ruházatukról, ugyszintén ételműkről és fehérneműikről s ágyneműjük mosatásáról azonban maguk tartoznak gondoskodni.

A tanfolyam befejezésével a tanuló-munkások szorgalmuknak és képességüknek megfelelő bizonyítványt kapnak s a kereslethez képest a szőlőbirtokosoknak vincellérekül és előmunkásokul ajánlatni fognak.

Pályázni szándékozók egykoronás bélyeggel ellátott kérvényükhöz csatolni tartoznak: a) orvosi bizonyítványt a fenti 1. pont alatti kellék igazolására; b) községi erkölcsi bizonyítványt, c) születési anyakönyvi kivonatot, d) nagykoruak önmaguk, kiskoruk pedig szülőik vagy gyámjuk által aláírt s a községi előjáróság által igazolt kötelező nyilatkozatot arra nézve, hogy a tanfolyamot annak befejezése előtt el nem hagyják; e) azok, akik már szőlőműveléssel foglalkoztak, vagy szolgálatban vagy alkalmazásban voltak, vagy katonai kötelezettségüknek eleget tettek, az erre vonatkozó okmányokat.

Az ekként felszerelt kérvények, a nagyméltósági m. kir. földmivelésügyi ministeriumhoz Budapestre címezve, a budapesti m. kir. szőlészeti és borászati kerületi felügyelőhöz Budapesten, VII. ker., Murányi-utca 61. szám, december 31-ig nyújtandók be.

A tanfolyam kezdődik 1906. évi február 15-én és végződik ugyanezen évi december 15-én.

A »Magyar Mezőgazdák Szövetkezete« 13. üzleti jelentéséből. E napokban jelent meg e közhasznú szövetkezet jelentése az 1904/1905. üzletéről. Örömmel látjuk belőle, hogy a gazdaközönség mindjobban felismeri a szövetkezés előnyeit és áldásos céljait és mind nagyobb számmal sereglik annak zászlaja alá. A múlt évben a szövetkezetbe nem kevesebb, mint 167 új tag lépett be 250 üzletrészszel s így az alapítók 50.000 K emelkedéssel 1904 június 30-ig 561.400 K-ra nőtt meg; ugyanakkor a tagok száma 1126 volt, az üzletrészeké pedig 2807. Ennek köszönhető, hogy a szövetkezet a felszámított közvetítési díjat csökkenthette, s így az összes osztályokban nagyobb forgalmat érhetett el, minek folytán a vásárlási visszatérítést továbbra is az eddigi nagyságban megadhatta; nevezetesen a fogyasztási anyagok és borgezdasági áruk után 3%-ot, tüzbiztosítási díjak után 2%-ot, a gépekben elért forgalom után 1%-ot. Visszatérítés címén ez évben 34.000 K esett a tagok javára. Az üzleti tiszta nyereségből a szövetkezet 15%-ot az O. M. G. E.-vel együttesen megállapítandó szövetkezeti célokra fordít. Igen üdvös újabb határozata a szövetkezetnek, hogy a kiscgazdák érdekében *községi szövetkezeteket* fog szervezni. Egyébként pedig a szövetkezet igen szép eredményekre hivatkozhatik a tenyészállat-értékesítés, sőt a szövetkezeti sertés-hizlalás terén is. A vetőmagosztályban a *kerti veteménymagvakra külön alosztályt létesített* és így a kertészek érdekeit is mindjobban képes lesz kielégíteni. Midőn az elért szép eredmények felett örömlünknek adunk kifejezést, kívánjuk, hogy nemcsak gazdálkodó, hanem kertészkedő közönségünk is minél nagyobb számban seregessen a szövetkezeti zászló alá: mert az erők

egyesítése mindenkit erősebbé tesz, míg a szétforgácsolt és széthúzó erők jelentékeny része elvész a huzavonásban. Az érdeklődők kérjék részükre megküldeni a jelentés és az alapszabályok, valamint a belépési nyilatkozat egy-egy példányát s igyekezzenek tagokat gyűjteni, hogy ily módon évről-évre több előnyt biztosíthassanak maguknak is. E végből forduljanak a szövetkezeti irodához: Budapest, V., Alkotmányutca 31. sz.

Egy évig tartó alma. Ez idei 18. lapszámunkban megírtuk a Jonathán-almáról, hogy alkalmas helyen teljes egy esztendeig, sőt még azon túl is épségben eltartható. E közleményünk által indítatva egyik t. olvasónk, névszerint: özv. Telegdy Károlyné urasszony, Magyaró-Kerekéről, most 1905. október 20-án 2 darab 1904-ben termett Bánffy Pál-almát küldött, megírván, hogy ezen almafajta náluk éppen olyan tartós, mint Máramarosban a Jonathán. A beküldött almák megtekintése alapján bizonyíthatjuk, hogy az 1904. évi termésü almák még most is teljesen épek, keményhusuak s a ráncosodásnak csak nyomait mutatják. Iz tekintetében is kifogástalanok s így a Bánffy Pál-almát is az eltartásra igen alkalmas fajták közé sorozhatjuk.

A szoloragyanak kiteleléséről. A szőlőragyanak [*Plasmopara (Peronospora) viticola*] telelő szervei a levelek belsejében keletkező oospórák. Istvánffi azonban kideríté azt, — amit már Cuboni, Berlese és mások is sejtettek — hogy a myceliuma e gombának egyes részeiben a szőlő-növénynek szintén áttelelésre képes; még pedig a rügypikkelyekben, nemkülönben a megfásodott vessző héjában. Utóbbi esetben gyakran nagyon mélyen hatol a héjszövetbe. Őszkor, többnyire október hónap közepe táján, a mycelium ide húzódik és oospórákat alkot. A telelő gombafonálat (mycelium) tehát az őszi kései fertőzésekől származik. Sch.

Ujabb adatok a Monilia-gomba ismeretéhez. Lüstner G. kísérleteket végzett a *Monilia*-gomba telelő állapotainak (sclerotium-ok) létesítése céljából; ekközben kitűnt, hogy e gombának eme telelő alakjának sokkal nagyobb megegyezése van a tipikus sclerotium-okkal, mint azt a Woronin ismertette hártyszerű képződmények után tudtuk. A fertőzött almahéjakon fekete-csiku kérges bevonatok keletkeztek, melyek fokként jobban kidomborodtak az almahéjból, míg végül 35 mm. hosszú és 6 mm. széles bevonattá alakultak, vastagságuk 2—4 mm volt. Az eltérő, szabálytalan alaku kidomborodások feketék voltak. Lüstner szerint e képződményeket majdnem tökéletesen kifejlődött sclerotiumoknak tekintti, melyekben a tömlő-spórák keletkezését reméli. Sch.

Agar-agar, mint kocsonyasító anyag. Külföldi konzervgyárosok gyümölcs-kocsonyáik készítéséhez akárhányszor alkalmazzák az erősen kocsonyasító anyagot: az agar-agart. Érdekes tudni, hogy ez az anyag bizonyos moszatok (például a *Fucus amylaceus*) kivonása útján, illetőleg azoknak vízzel történő kifőzése és a vizes oldat bepárolgatása útján készül. Előnye az enyv (zselatin) fölött az, hogy csersavtól nem válik oldhatatlanná, amiért gyümölcs-

konzervekhez csakis ez használható; míg a csersavtól kicsapódó zselatint gyümölcsökhöz nem, hanem csak huskonzervek készítéséhez lehet alkalmazni.

Znaimi savanyított ugorka készítése. A znaimi ugorka messze földön híres. Hozzánk is sok kerül belőle és sokak kedvelik. Készítése a következő: A nagyság szerint osztályozott ugorkákat tisztára mossák és hordókba vagy dézsákba rakják, tárkonynyal és szőlőlevéllel fedik be és olyan erős sósvizet öntenek reá, hogy ellepje, amely 100 liter vízből és 12 kgr. kősóból készült. Ha jól áterjedt, ami mintegy 3 hét alatt végbemegy, átsomagolják. Ez alkalommal újból megmossák, tágas száju üvegekbe rakják be, megint friss és a fenti erősségű sósvizet öntenek rája, az üvegeket rendszerint még felhevítik és mindjárt lekötözik hólyaggal légzáróan. Kisebb üvegeket apró ugorkákkal megtöltve, a *Phoenix* jelölésű szabadalmazott zárással is szoktak lezárni.

Hamisított alma-kocsonya és mesterséges méz.

Mennyi visszaélést követnek el még az aránylag szigorú németországi élelmiszer-törvények ellenére is egyes gyárosok és kereskedők, azt lépten nyomon tapasztalhatjuk. Hol itt, hol amott rendre birságotlósítják őket s a hamisítók faja mégsem akar kiveszni. Különösen a burgonyából készített keményítő-cukorszirup az, amelylyel óriási visszaélés történik, noha az élelmiszer-törvény világosan eltiltja ennek korlátlan alkalmazását és a korlátolt alkalmazást is ama feltételhez köti, hogy a burgonya-sziruppal készített konzerveken a készítmény alkata, tehát a burgonya-szirup mennyisége is pontosan és világosan megjelölendő. Mindamellet sok esetben megkísérlik a törvény megkerülését, ami azonban akárhányszor bizony nem sikerül és a kihágás elkövetője súlyos birsággal lakol. Példaként ide iktatjuk, hogy nemrégiben Düsseldorf-ban több kereskedőt birságotlósított meg, akiknek üzletében olyan almakocsonyát találtak, amely éppen 50 százaléknyi burgonya-szirupot tartalmazott. Egy másik esetben egy berlini mézgyáros és kereskedőt birságotlósított meg, aki »finom csemege-méz« elnevezés alatt olyan műmézet hozott forgalomba, amelyben a vizsgálat mindössze csak 71 $\frac{1}{2}$ % mézet talált, 92 $\frac{1}{2}$ % ellenben szirup volt. Ez esetben ugyan a kereskedő kitüntette áruján azt, hogy az mézből, szőlőcukor és invert-cukor hozzáadásával készült, de az arányt könnyen érthető okokból nem! Ezért és mert a »finom csemege-méz« elnevezést alkalmazta: szigoruan megbirságotlósították; sőt mert a birságotlósítás után még folytatta az eljárást, újból még szigorubb birságotlósították reá! Érdekes volna tudni, vajjon a nálunk forgalomba jövő csurgatott mézek cífra etikettjei alatt hány helyen lappanghat burgonya-szirup?

Kénezzett szilvák a nemet piacokon. Münchener tudósítás szerint az idén oly sok szép hibátlan hamvasságu szilva került a müncheni piacokra Szerbiából, hogy az általános feltűnést keltett. Az üde és kívánatos szilvákat másfélszeres, sőt kétszeres áron is szívesen vásárolták. Pedig — így mondja a müncheni tudósító — ezek a szilvák szép hamvasságukat annak köszönhetik, hogy a szerbiai élelmes kereskedő elküldés előtt kén-füstölésnek ve-

tette azokat alá s a gyümölcsökre ráakódott finom eloszlásu kén tette azokat oly szép hamvasokká. Ha igaz volna ez, ugy mindenesetre büntetendő eljárásról volna szó, sőt egyenesen csalásnak lehetne azt minősíteni. Ugy véljük azonban, hogy nem más ez ügyes mesénél, amelylyel diszkreditálni óhajtotta valamely müncheni kereskedő vagy termesztő a hazai gyümölcsnek erős versenyt okozó szép szerb vagy bosnyák szilvát.

A konzerv-ipar Spanyolországban. A valenciai osztrák-magyar konzul jelentése szerint az utolsó évben oly szívesen és nagy mennyiségben fogyasztották a spanyolországi borsó-, paradicsom- és paprika-konzerveket, hogy egy év alatt újból két nagy konzervgyár létesült a konzuli kerületben; sőt mert e cikkekben nagyobb kivitel remélhető, Valenciában egy harmadik konzervgyár építéséhez is hozzáfogtak.

Gyümölcserőntés szövetkezeti uton. Nemcsak a tengeren túl: az amerikai Egyesült-Államokban, s kiváltképpen Kaliforniában, hanem egész közel hozzánk: Svájcban is, ez idő szerint már több gyümölcserőntés szövetkezet működik, még pedig igen jó eredménnyel. Most újabban ismét Sursee-ben (Svájcban) alakult egy ilyen szövetkezet 25.000 frank alaptőkével. Ezt azért említjük fel, mert elérkezettnek tartjuk az időt, amikor hazánk gyümölcserőntés vidékein is meg kell alakulniok az ilyen szövetkezeteknek, aminek jelei — mint örömmel szemléljük — itt-ott már láthatók kezdenek lenni.

Szerkesztői üzenetek.

S. J. Zalaegerszeg. Tessék megszerezni a Légrády Károly által irt és Légrády testvérek által kiadott Spárgatermesztésről szóló füzetet, vagy a szinte általuk kiadott Zöldségtermesztést. Fordították Grubiczy és Marc. Ebben is elég jól meg van írva a spárga termesztése. A cím megváltoztatása iránt szíveskedjék az előfizetés beküldésekor a kiadóhivatal megkeresni. A szelvényen is elég megjegyezni, hogy minő cím alatt küldjék.

T. K. M.-Kereke. A közügy érdekében köszönjük Nagyságod szives figyelmét; utólagos beleegyezése reményében a Vegyes közleményekben felhívtuk rá az érdeklődők figyelmét.

N. V. dr. Kassa. Az Ampelopsis Veitchei nem egészen télálló, tehát kérdés: vajjon a szóban forgó helyen nem fagy-e el? Ezért talán biztosabb volna oda Hedera-t (borostyánt) alkalmazni. Különben pedig — tekintettel arra, hogy aránylag kis edényben lesz s így a földje is kevés lesz — ajánlatos időnként igen hig műtrágya-oldattal (1:1000) megöntözni a földjét.

V. F. Esztergom. Tessék a Sorbus domestica-t a berkenye mageseletjére vagy esetleg vadkörteire oltani; utóbbin ugyan nem lesz olyan hosszú életű. A hirdetésben nem lévén kitüntetve: jelenleg nincs abból készlet. Jelen számunk hirdeteiben Nagyszombat város hirdet ilyet. A Sebeshelyi dió végett a földmivvelésügyi ministerium gyümölcserőntés osztályához (Orsz. gyüm. és fateny. ministeri biztosság) tessék fordulni. A japáni gesztenyét talán Niemetz W. F. temesvári faskolájában meg lehet kapni.

K. J. Málnapataka. Az 1. sz. körte neve: Uj Poiteau; a 2. sz.: Erdei vajkörte.

G. B. Ada. Tessék csak a kipróbált Olasz-rizling mellett maradni. A Bánáti-rizling sem nem termékenyebb, sem a bora nem jobb.

P. J. Nagykövácsi. A lehulló, illetőleg érett állapotában leszedett diót szellős és száraz helyen elterelve tessék alaposan megsikkasztani; akkor majd nem fog az megpenészesedni. A hiányzó számokat a kiadóhivatal megküldi.

S. I. Muraszombat. A meghatározás végett küldött igen szép körték fajtanevei ezek: 1. Angoulêmei hegyecsnő. 2. Nemes krasszán. 3. Ghelin vajkörte. 4. Jodoigne diadala. 5. Nemes kolmár. 6. Nelis téli vajkörte (= Malinesi jó). 7. Esperen urikörte. A számozatlan körte: nyomorék Hardenpont-vajkörte.

H. A. M.-Bánhegyes. Minden 3—4 évben kell televényképző trágát adni. A többi évben tessék műtrágyákkal javítani a talajt. Ősszel — fedés előtt — tőkénként 2½ deka 40%-os káli-sóval és 5 deka szuperfoszfáttal, s tavasszal metszés után 3 deka chilisalétrómmal tessék ezt cselekedni. Egyébiránt a káli-só és foszfor-trágya kétvétenként is elég lesz, a salétrómmal évenként. E számunkban lévő szőlőtrágázási cikket szives figyelmébe ajánljuk.

J. L. Orosháza. Az Ezeréves meg fog érni önöknél és elég bőtermő; a többi kértett (csemege-) fajtákról kérdés, vajjon ott megérnek-e? Egyébiránt azok hosszú metszés mellett adnak csak kielégítő terméseket.

G. P. Zalaegerszeg. A fűz-dugványozást hagyja tavaszra. A csonthéjasokat most ne bolygassa, mert nemcsak erősen visszaesnek azok az idei alvó szemzésű fácskák, de a szemek is elpusztulhatnak; tehát ne szedje ki és ne vermelje el.

H. F. H. Budapest. Az acetylgáz készítésekor a carbidból vízzel keletkező anyag lényegileg nem más, mint tisztátalan oltott mész; a fák kérgének bemeszelésére használható, csakugy, mint a mésztej.

O. A. Gádor. Tessék a földmivvelésügyi ministeriumhoz folyamodni. Az ügy a VIII. (szőlőszeti) főosztályhoz tartozik. Csak ott mondhatják meg: kaphat-e?

P. Gy. K.-K.-Félegyháza. Miért vesztette színét és miért zavarosodott meg az idei lehuzás után a már előbb teljesen tiszta rizlingbor: azt látás és vizsgálat nélkül nem mondhatni meg. Ha ize nem változott meg lényegesebben, akkor alighanem megtört az; ezen kénezzéssel és derítéssel lehet segíteni.

S. L. Kömlőd. Egy-egy szó 4 fillér egyszer hirdetve; vastagbetűs szó 8 fillér. Legalább 3-szori közlésnél egy ötödrész elengedtetik.

Sch. M. Szerbneuzina. Tessék könyvkereskedői úton megvásárolni a következő című könyvet: »Szőlőmivvelés és borkezelés kézikönyve«, irta: Szilárd Gyula, ára 4 K.

M. Sz. J. Gyula. Egyszer lehet csak; ha további közléseket óhajt, tessék a hirdetési díjat beküldeni; 2-szeri közlés díja: 2 K 72 f.

N. Gy. Debrecen. Csak a teljes évfolyamot küldhettük meg 2 K utánvétellel.

F. S. N.-Szalonta. A további két közlésért 4 K 88 f-t tessék küldeni.

P. J. F.-Segesd. A további közlésekért 2 K 48 f-t tessék küldeni. Könyvrendelését Nágel Ottó könyvkereskedőnek adtuk át.

Sz. J. Dunaföldvár. A kedvezményen felüli 2-szeri közlésért 2 K 88 f-t küldjön be.

T. E. Huszt. V. M. Sz.-Csanád. P. J. Nagybélic. P. A. Budapest. J. K. Budapest. N. Sz. dr. A. Abrány. K. Előljáróság. Gilád. S. A. Algyógy. Levelet irtunk.

HIRDETÉSEK.

HIRDETÉSI DIJTÁBLAZAT:

a) Egyszeri hirdetésért:		kor.	áll.	b) Többszöri hirdetésért:		kor.	áll.
1. Minden egyes szó	—	4	7. Háromszöri hirdetésnél 20% engedmény.			
2. Kövér betűkkel egy szó	—	8	8. Féloldal szöveg féléven át hirdetve	200	—
3. Hivataloknak, községeknek, egyesületeknek, szövetkezeteknek minden egyes szó	—	2	9. Egész oldal szöveg féléven át hirdetve	400	—
4. Ugyanazoknak kóvérbetűs szó	—	4	10. Féloldal szöveg egész éven át hirdetve	300	—
5. Féloldal szöveg után	40	—	11. Egész oldal szöveg egész éven át hirdetve	600	—
6. Egész oldal	80	—				

A hirdetési díj előre fizetendő. Hirdetni csakis kertészeti, szőlészeti és mezőgazdasági érdekű tárgyakat lehet. A hirdetési szövegnek legkésőbb minden hó 5-ig és 20-ig kell beérkeznie a szerkesztőségbe (I., Ménési-ut 15.) a hirdetési díjjal együtt.

FAISKOLA-CZIKKEK

a. m. gyümölcsfák, díszfák, fasorok, díszbokrok, fenyőfélék rózsa, évelő virágok, spárgagyökerek, esemeték stb. szállítására, valamint kertek alakítására és fasorok ültetésére terv és költségvetés szerint ajánljuk

PECZ ÁRMÁN

ca. és ktr. udv. műkertes és faiskola-telepítők
BUDAPEST, VIII., Kálvária-tér 8.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Szabadalmazott melegágyi ablakkeret, elpusztíthatatlan, nem rothadó, mely vasból és falécből áll, 150 cm. hosszú és 100 cm. széles, darabja csak 5 korona. Bármilyen más méretekben is kapható. Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve. Minden kertész és kertkedvelő urat felhivok, hogy a rendkívüli olcsóságot és az alkalmat felhasználja. **Törölőzet, Szepes-Mindszent.** (2)

Eladó **Gleditschia**, egyéves I. oszt. ezre 5 kor., II. oszt. ezre 4 kor. **Maclura**, egyéves ezre 16 kor. **Novothy Endre**, Rákóczi-falva, Szolnok mellett. (3)

Küldök 125 darwin-tulipán-, 125 fehérnárcis-, 50 teljes sárga nárcis-hagymát, **hat** koronáért. Megrendeléseket október végéig fogadok el. **Isaák Mártha**, Nagyréde (Heves vm.). (4)

Szüreti és borgazdasági
árjegyzékünk augusztus
havában már megjelent,
melyet kívánatra ingyen
és bérmentve megküldünk

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE

V. KERÜLET, ✱
ALKOTMÁNY-UTCA 31.

BUDAPEST

V. KERÜLET, ✱
ALKOTMÁNY-UTCA 31.

* Elsőrendű, teljesen megbízható bevásárlási forrás. *

Pontos és lelkiismeretes kiszolgálásért a cég 40 éves jó hírneve szavatol.

* SZAMOS KITŰNTETÉSEK, DISZOKLEVELEK, STB. STB. *

STAINER GYULA

cs. és királyi udvari szállító,

**első körmendi magyar mag-
pergető-gyára és erdészeti
magkereskedése**

KÖRMEND, (Vas megye)

Ajánl: *****

Kitünő minőségű tölgymakkot, ugy
őszi, mint tavaszi szállításra.

Közönséges — virágos — amerikai
kőrist, juhart és megbízható minőségű
gyümölcsmagvakat.

2,000.000 db 1 éves, jó gyökérrzettel biró, akácza-csemetét
1,000.000 „ 2 „ „ „ „ „ „ „ „
500.000 „ 1 és 2 é. „ „ „ gleditschia „
1,000.000 „ 1-2 „ kocsános és kocsántalan tölgyfa „

továbbá
mindennemű tülevelű csemetéket,
gyümölcsvadonczokat és diszfenyőket.

Kérem a tavaszi szállításra szükséges csemeték iránt már most érdeklődni.

EÖTVÖS LAJOS ÉS TÁRSAI

TARGZAL (Zemplén-
= megye)

kereskedelmi kertészete, mag-
termelőtelepe és magkereskedése

Vadalma-csemete, extra-minőség			
8—10 mm vastag	1000 drb	45 K	
— I. oszt. minőség 7—8 mm vastag	1000	35	>
— II. „ „ 4—5 „ „	1000	14	>
Vadkörte-csemete, extra-minőség			
8—10 mm vastag	1000	48	>
— I. oszt. minőség 7—8 mm vastag	1000	38	>
— II. „ „ 4—5 „ „	1000	18	>
Myrabolán-szilva, I. oszt. minőség			
9—10 mm vastag	1000	50	>
— II. o. minőség 4—5 mm vastag	1000	25	>
St. Julien-szilva, II. oszt. minőség			
4—5 mm vastag	1000	30	>
Vadkajszin-csemete, 2 éves minőség			
9—10 mm vastag	1000	30	>
— 1 éves minőség 5—7 mm vastag	1000	20	>
Akác-csemete, 2 éves, átültetett			
100—150 cm magas	1000	10	>
— 1 éves, 30—50 cm magas	1000	4	>

Gleditschia-csemete, 2 éves	1000 drb	10 K
— 1 éves	1000	6 >
Maclura aurantiaca, 2 éves	1000	20 >
Svéd sövény-rózsa. Igen diszes sö-		
vényt ad	1000	20 >
Berberis vulgaris, 1 éves	1000	6 >
Rósa canina, 1 éves	1000	10 >
Acer negundo, 2 éves, kiváló erős, 150		
cm magas	1000	15 >
Törpe alma-, körte-, cseresznye-, meggy-		
és őszibarack-oltványok darabja	40	fillér.
Málna: Marlborough, Knevetts óriása, Franconia,		
Fastolf, Champlain, Baumforths Seedling, Türki		
uj piros és Antwerpeni sárga, darabja	20	fillér.
Uj Fastolf, Merveille uj sárga, Superlativ,		
Buliardi folytontermő és Feldbrunni folyton-		
termő, darabja	40	fillér.
Hamvas szeder, 10 fajban, névvel, darabja	60	fillér.
Köszméte, 80 fajban, darabja	50	fillér.
Ribizke, 30 fajban, darabja	40	fillér.

Diszcserjék, szabadföldi és szobanövények, kerti magvak a legjobb minőségben, legolcsóbb árakon.
Mag- és növényárjegyzék portómentesen.

Legkitünőbb hidegen tapadó oltóviasz. Kilós doboz: 2 korona 50 fillér. Pálca-alaku is kapható. Nagyobb vételnél árkedvezmény. Steinhausz Béla gyógyszerész, Nyustya. (8)

Alma- és körtefák névvel, valamint akác-, zöld-juhar-, biborlevelű juhar-, jegenye- és nyár-fák eladók Berky Ignácnál, Dunaföldvár. (10)

Eladó dusgyökerű, erőteljes, fás szőlőoltvány, Riparia portalis alanyon. I-ső osztályu 120 korona; II. oszt. 60 korona ezre. Zöld-szilváni, Furmint, Zöld veltelini, Olasz-rizling, Ezerjő, Piros veltelini, fehér és piros Chasselas fajtákban. Gyökeres, Riparia port. vessző ezre 24 korona. A csomagolást és a szállítást a megrendelő fedezi. Nagyobb vételnél árengedés. Megrendelést már most elfogadunk őszi vagy tavaszi szállításra. Fajtákért kezesség vállal-tatik. **Ivánics István** állami tanítóképezdei kertész, **Modor** (Pozsony megye). (11)

Gyümölcsfákról

s minden egyéb ker-tészeti cikkről szóló árjegyzék megjelent s kivánatra meg-
küldetik.

Nowotarski A. és fia
faiskolája. — Pécs.

Bor-eladás. Saját termésű gyöngyös-visontai hegyiboromból 50 literen felül utánvétellel küldök: kitünő sillert 36, asztali fehérét 40, pecsenye-fehéret 44 fillérért. Hordót felszámított árban visszaveszem. Mintákat 3 koronáért 3 litert küldhetek. **Székel Mihály** postatiszt, Gyöngyös. (13)

Ajánlok. Szegedi borvidékről legjobb rizling-fehérbor 50 liternél adó nélkül 1 liter 40 fillér. Saját főzésű törköly 1 liter 180 fillér. Tiszta öreg cognac 1 liter 340 fillér. Barack-lekvárnak 240 fillér, szilva-lekvárnak 40 fillér, méznek 160 fillér, tojásos tarhonyának 56 fillér, rózsapaprikának 4-korona krg-ja; kitünő pörgölt szalonna, abált és füstölt kilója 200 fillér; 1 liter barackpálinka 250 fillér. **Kopasz József, Szeged.** (14)

Zombor sz. kir. város faiskolájában a követ-kező **fák** és **bokrok** adatnak el: Acer plat. 60, A. negundo 30, Aesculus 80, Celtis 50, Juglans nigra 40, Populus canad. 30, Sophora 40, Deutzia 50, Forsitia 20, Hibiscus 30, Ligustrum 12, Philadelphus 16, Prunus padus 20 korona százanként. Gleditschia 3 éves 1 korona 60 fillér száza. Az árak csomagolás nélkül a faiskolában értendők. Készlet 50 ezer darab. Megrendelések a »Kertészeti Bizottság«-hoz intézendők, Zombor, Bács-megye. (15)

Eladó szőlőoltványok. Bor- és csemege-fajták, erős növési és szép gyökérzetű, szokványos példányok. Hiányzó tőkék pótlására igen alkalmasak. Ezer darab ára 200 korona. **Molnár József** reformtanitónál, Nádudvar, Hajdúvármegye. (16)

Alma- és körte-vadcsemeték, kétévesek, ezer drb. 20 korona. **Besztercei szilva-fák,** két méter magasak, száz darab 40 korona. **Izai Józsefnél,** Máramaros-Sziget. (17)

Bort, jó asztalit, 50 literen felül 30 fillérért literjét szállítok utánvétel mellett; saját hordóim bérmentve küldendők vissza: **Gilich István, Soltvadkert.** (18)

Coniferák! Diszfenyők! Tülevelű fák! Az első magyar diszfenyő-faiskola tulajdonosa: **Copony Ede,** Körmenden, ajánl: **100 fajta tülevelű diszfákat,** lomb-fákat, sorfákat, diszcserjéket és rózsafákat. Készlete igen nagy. Árjegyzék ingyen. (19)

Gyümölcsfa- és szőlőoltvány-eladás. A turkevei gazdasági ismétlő iskolánál nagymennyiségű, erőteljes növési, különböző fajtájú gyümölcsfa-csemeték kaphatók, darabonként 40—50 fillérért. **Sima zöld-szőlőoltvány:** Olaszrizling, Mézesfehér, Fehér és piros Chasselas, Furmint, Nagyburgundi ezre 100 korona. Gyökeres fás- és zöld-oltványok ezre 180 korona. **Bedő Mihály** gazdasági szaktanító, Turkeve. (20)

Bor, kitünő »balatonmelléki«, minőség szerint 36—60 koronáért hektoliterenként kapható Teleki János szőlőbirtokosnál, Balaton-Henyén. Árjegyzék ingyen küldetik. (21)

Özv. Ruttkay Máténé **szőlőszete és gyümölcsészete** Szabadkán. Kitüntetve arany- és ezüst-éremmel. elad 2—3 éves alma- és körtefa-ujdonságokat, darabja 40 fillér. Továbbá 3—4 éves alma-, kajszli-, 2—3 éves körte-, cseresznye-, meggy-, szilva- és 1—2 éves őszi-barackfa-oltványokat drbonként 30 fillér árban. Őszszel szedett fajtiszta és szokványyszerű sima szőlőveszszőkből: Ezeréves Magyarország 100 drb 6 korona. Kossuth 1000 drb 20 kor. Charmond rouge 100 drb 10 kor. Muscat Nantes és Muscat Passatutti 100 drb 1 kor. Royal Vine-Yard 100 drb 2 kor. Tokay 1000 drb 10 kor. Szt.-Lőrinci 1000 drb 4 kor. és egyéb fajtákból. Szándékom a faiskolámat feloszlítani. Ismételadók kerestetnek. (22)

Riparia Portalis, sima I-a 20 kor., II-a 12 kor., gyökeres I-a 40 kor., II-a 25 kor. 1000-kint. Rupestris Monticola és több hazai szőlővessző, valamint **Gleditschia- és ákác-élősvény** csemete, gyenge 5 kor., erős 7 kor., erősebb 12 kor. 1000-kint csomagolással együtt. **Sodronyfonat-kerítést** mindenki bámulatos olcsó áron házilag állíthat elő minden szakértelem nélkül sodronykerítésfonó géppel. A gép ára 60 korona. A gép ábrájával ellátott leírást, sodronyfonat- és szőlővessző-árlapot küld Resch József, **Bács**, Bács-Bodroghmegye. (23)

Eladó! Nagyszombat sz. kir. város faiskolájából: 400 drb 10—11 cm. erős hársfa darabja 1 kor., 700 drb 9—10 cm. erős juhar darabja 60 fill., 400 drb 10—11 cm. erős kőris darabja 60 fill., 150 drb 8—9 cm. erős berkenye darabja 60 fill., 400 drb 10—11 cm. erős szeder darabja 40 fill., 200 drb 9—10 cm. erős gesztenye darabja 80 fill. A megrendelések Nagyszombat sz. kir. város számvevőségéhez intézendők. (24)

Mogyoróbokrok, 2—3 évesek, igen szépek, 100 drb 10 korona, három jeles fajtában, u. m.: Bollviller csoda-, Trapezunti császár-, Római mogyoró. Kapható Váczy János kertésznél, Apostalag, Pestm. (25)

Bereczki-féle **birskörtefák**, 1—2—3 éves dugványok, igen szépek, gyökeresek, **100 drb 10 korona**, a fajtaért kezeskedem. E fajta igen szép **gyümölcseseiből** 5 kilós postakosár 2 koronáért kapható Váczy János kertésznél, Apostalag. (26)

Egres-, Ribizke-, Málna-tövek, 1—2—3 éves, igen remek bokrok és 120 centiméter magas fácskák: Cseresznye ribizke, Hollandi piros, Császári fehér, Fay new prolific. Egres: Jolly miner, Jolly printer, Neuviédi korai, Vinhams Industry **100 drb 5 kor. Gyümölcsfák**, 2—3—4 évesek, hiteles fajtákban, darabja 20—40 fillér. Kapható Váczy János kertésznél, Apostalag, Pestmegye. (27)

Valódi olasz **maróni-gesztenyecsemeték**, továbbá Őszi piros kálvil, Török Bálint alma, Hortensia-királynő és Pándy-meggy oltványok, 2—3 éves, igen dúsgyökerű példányok erősség szerint, darabja 30—40—50 fillérével kaphatók Kranyecz András kertésznél, Saramzov, u. p. Ivaničgrad. (28)

Üzleti közös tárcsa.

E rovatban joga van minden előfizetőnek szimszalagjának beküldése esetén évenként egyszer ingyen hirdetni, de 60 szónál terjedelmesebb hirdetésnél minden egyes szótöbbslet után 4 fillért tartozik előre lefizetni.

Eladó gyökeres fás **szőlőoltványok**, egy- és kétévesek, Riparia portalis alanyon. I. oszt. Borfajták: Mustos-fehér, Olasz-rizling, Nemes kék kadarka csemegefajták: Chasselas royal, és blanc; Fehér kecskecsesü; ezre 180 korona. II. oszt.-nak ezre 60 korona. I. oszt. Riparia portalis, sima, ezre 18 kor. II. oszt. ezre 8 korona. A szokványminőségnek teljesen megfelelnek. Nagyobb vételnél árengedmény. Megrendelés esetén az ár egy negyed részét előlegül kérem, a többit utánvétellel. Fajta-azonosságért, jó csomagolásért felelősséget vállalunk, levelezésekre szívesen azonnal válaszolunk. Szíves megrendelést kér: Tamás Lajos szőlőoltványtelep-tulajdonos és társa, Erdőhegy, u. p. Kisjenő, Aradmegye. (1)

Verpeléten igen szép, dúsgyökerzetű **Gleditschia eladó**. A kétévesnek 10, az egyévesnek 8 korona ezre, csomagolással és vasúthoz kiszállítással Megrendeléseket elfogad Zsilavy Antal tanító. (2)

Helyszüke miatt egészséges fiatal **Latania burbonica** pálmák, 5—7 levéllel, 1 koronától 1 kor. 60 fillérig eladók Bednárz Károly városi kertésznél Ó-Kanizsa (Bácsmegye). Nagybani vételnél olcsóbban számítom. (3)

Bor-eladás. Sajáttermésű gyöngyösi és visontai faj-boraimból 50 litertől kezdve küldök utánvétellel: jó sillert 16 krajcárért, asztali fehéret 18 kr-ért, rizlinget 20 kr-ért literenként. **Herédy Joáchim** bortermelő, Gyöngyös. (4)

Bort küld 50—100—150—200 literes hordókban, valamint palackokban is, literenként 16 krajcártól felfelé, tehát olcsón és mégis kitűnő minőségben Unghváry László szőlő- és borgazdasága **Cegléd**. Tessék borárjegyzéket kérni! Kivánatra mintát 2-féle új és 4-féle ó-boromból ugyanannyi 20—20 filléres bélyeg beküldése ellenében ingyen szállítólevél és ingyen csomagolás mellett szívesen küldök, de a postai költséget a rendelő viseli. (5)

Mézesfehér, Ezerjő, Chasselas, Rizling fajta sima és gyökeres vagy gyökereztetett **zöld-oltványok**, **fás-oltványok** eladók, szokvány-minőségben. Sima ezre 70, gyökeres és fás-oltványé 160 korona szállítással Kovács Ferenc állami gazdasági szaktanító-nál Gyöngyösön. (6)

Eladó. Nagymennyiségű alma-, körte-, szilva-, besztercei szilva-, kajszli- és őszibarack-, dió-, szelid gesztenye-oltványok; I. oszt. 60 fillér, II. oszt. 50 fillér. Továbbá: málna, eperpalánta, vadcsometék, szőlőoltványok, gyökeres Riparia. Kivánatra árjegyzéket bérmentve küldök. Szász János faiskola-tulajdonos, Nagybányán. (7)

Eladó szemzéssel nemesített **Besztercei szilva-oltvány**, I. o. darabja 60 fillér, II. o. 40 fillér. Gyökér-nemes I. o. 40, II. o. 20 fillér. Evés gyökérsarj I. o. ezre 30 korona, II. o. 20 K. Alma- és körtefa-oltvány I. o. 60, II. o. 50 fillér. Galagonya- és gyertyánfa-csemete élősövényhez, ezre 12 koronáért kapható Szász Lajos faiskolájából Nagy-bányán. (8)

Eladok kézen szedett és válogatott **almákat**, u. m. Nemes sóvári, Téli aranypármén, Batul, Bőr-alma, Zöld kormos (téli), Pázmán fajtákból; minden fajtából egyenlően, míg a készlet tart — akár egy métermázsát is. Métermázsája vasuti állomáshoz itt helyben szállítva 40 korona. Minden alma a ládában egyenként selyempapirosba lesz göngyölve. Az összeg fele előre küldendő, másik fele utánvétetik. Ládáért és kivitelért mm.-ként 1 K 40 fill. számittatik. Rettégi Imre termelő, Máramaros-Técső. (9)

Eladó élőfák. Lucfenyő 1 m. magas 70 fillér, 75 cm. magas 56 fillér, 50 cm. magas 40 fillér. Vékonyhéjú diófa 2 méter magas 50 fillér. Juharfa 2 m. magas 20 fillér, Vadgesztenyefa, kódiófa 1½ m. magasak 10 fillér. Gyökeres szőlővesszők: Chasselas, Madelaine, Olasz-rizling, Szlankamenka 100 drb ára 4 K. Faiskola: Gönyő (Győrmege). Megrendelhetők e címen: Márffy Ede, Budapest, I., Vár, Országház-utca 2. (10)

Almát, körtét és diót veszek készpénzfizetés mellett. Katona József gyümölcs-nagykereskedő, Budapest, Központi vásárcsarnok. (11)

Eladó saját termésű hegyi fajborok. 1904. évi »Gyöngyösi Margit« 40 és 42 fillér, 1904. évi »Gyöngyösi Ezerjő« 46 fillér, 1904. évi »Visontai Rizling« 48 fillér, 1904. évi »Gyöngyösi Kadarka« siller 40 fillér, 1904. évi »Visontai Kadarka« siller 44 fillér, 1904. évi »Gyöngyösi Burgundi« vörös 48 fillér, 1904. évi »Visontai Burgundi« vörös 56 fillér. **Ó fehér borok**: »Gyöngyösi ó Margit« 52 fillér, »Visontai ó Ezerjő« 56 és 60 fillér, »Visontai igen öreg Ezerjő« 72 fillér, »Visontai igen öreg Rizling« 96 fillér, »Gyöngyösi ó Kadarka« siller 48 fillér, »Gyöngyösi ó Burgundi« vörös 64 fillér, »Visontai ó Burgundi« vörös 80 fillér, »Visontai ó Carbenet« 96 fillér literenként utánvétellel 60, 110 és 170 literes hordókban. Hordók kivánatra 8 heti **bérmentes** visszaszállítás mellett kölcsön is adtnak, azontul a hordó értéke megfizetendő. **Saját főzésű öreg cognac** 1 literes palack 4 K 20 f. **Saját főzésű öreg törkölypálinka** 1 literes palack 1 K 80 f. tetszés szerinti mennyiségben, melyet legolcsóbban ládába csomagolva a borral együtt a vasuton szállíthatunk, de külön postán is küldünk. Címünk teljes kiírását kérjük, mely szől: **Kozmáry János fiai bortermelők, Gyöngyösön** (Heves-megye). (12)

Gleditschia-csemetét, 2—3 éves erőteljes példányokat, **keresek** nagy mennyiségben megvételre. Mintázott, legolcsóbb árajánlatot kérek: Brutsy János címére, Esztergomba. (13)

Eladó 10.000 drb egyéves, kiválóan szép **sajmeggy**, ezre 20 korona. Megvételre **keresek** 2000 drb **Mirobalán** szilvát, egyéveset és 1500 drb egyéves **vadbarackot**. Ajánlatokat kérek: Wittinger Zsigmond kertész, Ó-Becse, Bács-Bodrogszegye. (14)

Megjelent a **Jász-Apáti község** faiskolájának név- és árjegyzéke, mindennemű oltott gyümölcsfákról, gazdasági, diszfákról és cserjékről stb. A legutányosabbban megrendelhetők Borbás János községi faiskola-kezelő kertésznél Jász-Apátin. (15)

Az 1904. évi »Illustrirte Flora« c. könyvet 4 korona 40 fillér beküldése esetén bérmentve küldi meg Györky György, Aracs. (16)

Borbás János **gyümölcsfaiskolájában** Jász-Apátin a 10. évfolyamu ár- és névjegyzék szerint mindennemű oltott gyümölcsfák, vadcsometék, diszfák és cserjék stb. a legutányosabbban megrendelhetők. Tessék árjegyzéket kérni. (17)

Keresek megvételre kézben nemesíthető **sajmeggy**-, **Myrobalán**-, **körte**- és **almacsometét**, valamint: Téli esperes, Nemes kolmár, Császár-körte, Diel-vajkörte, Török Bálint, Jonathán és Szabadkai szercsikát, magastörzsű 3—4 éves példányokban, százaz árak jelölésével. Baján, Drescher Gyula. (18)

Szőlő-oltványok és gyümölcsfák eladása. Riparia portalison : Olasz-rizling, piros és fehér Saszla, Muscat Ottonel, Lunel, Passatutti, Mézesfehér, Ezeréves, Oportó, Nagy-burgundi I-ső oszt. szokványminőségben 75 frtért (150 kor.), II-od rendü 30 frtért (60 kor.) kapható *Békefi Elek* j. faisk. felügyelőnek éppen e folyó évben kitüntetett faiskolájából, **Zala-Koppányban.** Alma-, körte-, cseresnye-, spanyol meggy-, kajszis- és ringló-oltványok erősség szerint 20—25—30 kr, legjobb fajtákból. Megrendelésnél 20% foglaló kéretik. (19)

Eladó 60.000 darab szokványminőségű fajtiszta Riparia portalis alanyon, dus gyökérzetü : Mézesfehér, Oporto, fehér és piros Chasselas, Muskát Ottonel, Szlankamenka, Olasz-rizling, kitűnően sikerült egyéves **gyökeres fás oltványok.** I. oszt. ezre 150 korona, II. oszt. ezre 50 korona. Előleg $\frac{1}{5}$ -rész. Szokványminőségért, fajtisztaságért és jó csomagolásért felelősséget vállalok. A szállítás kívánatra ősszel vagy tavasszal. Káppel Károly tanító, Hosztót, posta Galsa, Zalamegye. (20)

Szőlővessző-eladás. A kalocsai főkáptalani uradalom szarkási szőlőtelepén fajtisztán és minden betegségtől mentesen háromszor permetezett európai simavesszők kaphatók ezrenként a következő árban : 150.000 darab Kövidinka, 150.000 darab Olasz-rizling, 100.000 darab Ezerjő, 100.000 darab Erdei fehér bakator, 20.000 darab Mustos fehér 5 korona, 60.000 darab Szlankamenka, 20.000 darab Muscat Lunel 6 korona, 20.000 darab Muscat ottonel 14 korona, vászon zsákba csomagolva, 500-ával a keceli vasuti állomásra szállítva. Megrendelésnél $\frac{1}{3}$ ár előlegül beküldendő, a többi szállításkor utánveszszük. Megrendelést elfogad Szabó János főkáptalani vincellér, Kecel, Pestmegye. (21)

A legolcsóbb árban kaphatók : kinttelelő pompás remontans **szegfű-palánták**, teljesek, vegyesen 100 darab 2 korona. Szamáca-palánták : Mammuth és Ananász 100 darab 1 korona 50 fillér. Saláta-palánták : 1000 darab 2 korona. Cserép-Begóniák : 1 darab 50 fillér. Sárga jászmin : 1 darab 30 fillér. Levendula és rozmarin : 1 darab 20 fillér. Gyöngyvirág-tövek : 100 darab 2 korona 50 fillér. 1905. évi friss szedésű virág-, zöldség-, dinnye- és 8 faj-ugorka-magvak, olesó árban. Valódi Haarlemi teljes jácint : 1 darab 30 fillér. Tulipán, teljes : 1 darab 20 fillér. Kaphatók Györky György kereskedelmi kertésznél, Aracs, Torontálm. (22)

Eladó fák. Őszibarackfa, egyéves nemesített legjobb fajtákban, 100 drb 30 K. — Körte-magcsemete, kétéves átültetett, 14 K ; alma-magcsemete, kétéves átültetett 14 K ; Besztercei szilva-magcsemete kétéves 14 K ; Rosa canina kétéves, 6—10 mm. 14 K ; Cseresnye-magcsemete kétéves átültetett 14 K ; mandula-magcsemete egyéves 12 K ; Prunus Myrabolana egyéves 12 K ezrenként. Schillerwein Sándor, Tahyótfalu, Pestmegye. (23)

Eladók. Kőrifsa, erős, 8 éves, 3 méternél magasabb példányok, 100 darab 25 korona (készlet 1500 darab) ; továbbá gyümölcs-csemeték : Mirabolán-szilva 1 éves, ezre 20 korona, Vadkajszis 2 éves, ezre 22 korona, Prunus Mahaleb-cseresnye 1 éves, ezre 30 korona, Luc-fenyő (Picea excelsa), 1 méter magas, 1 korona, magasabb 1 korona 20 fillér. Kaphatók a községi faiskolában, Aracs, Torontálmegye. (24)

Eladó zöldoltvány. Szép fejlődésű sima zöldoltvány kapható Riparia Portalis alanyon, a következő fajokból : Piros és fehér Chasselas, Alexandriai szagos, Mézesfehér, Ezerjő. Ára ezrenként 80 korona. Készlet fajtánként 3000 darab. Kapható néhány ezer gyökeres zöldoltvány is a fenti fajokból. Ára ezrenként 160 korona. Csomagolás ingyen. Megrendelések november hó 15-éig fogadtatnak el. Berecz Géza tanító, Karcsond, Hevesmegye. (25)

Zala-Szent-Lászlón, Gombár Vince kántor-tanító szőlőtelepén eladásra van Riparia portalis alanyra oltott gyökeres fásoltvány. A fajták a következők : Olasz rizling, Mézesfehér, Szlankamenka, Chasselas fehér és piros, Muscat Ottonel, Oporto és Nagy-burgundi. Az I. oszt. ezre 150 korona, a II. oszt. ezre 50 korona. Tömeges rendelésnél az I. oszt. oltványoknál engedmény. Megrendelés esetén az összeg $\frac{1}{5}$ -része kéretik. Szokványminőségért és csomagolásért felelős vagyok. (26)

Gyökeres fás-**szőlőoltvány** Riparia portalis alanyon, fajtisztán, továbbá **amerikai** gyökeresek eladók. Fajták : Olasz-rizling, Szlankamenka, Mézesfehér, Chasselas (fehér és piros), Muscat Ottonel, Nagy-burgundi, Oporto ; I. oszt. ezre 150 K, II. oszt. 50 K. Amerikai kétéves szép I. oszt. ezre 36 K, egyéves szép 24 K. Az ár $\frac{1}{5}$ -része megrendeléskor kéretik. Szokványminőségért és jó csomagolásért felelősséget vállalok. Rezneki János szőlőoltvány-telep-tulajdonos, Zala-Szent-László. (27)

Szabó István gyümölcsfa- és rózsaiskolája Uj-Szeged, Főfasor 35. Ajánlja 140.000 darab 1—2—3—4 éves nemesített gyümölcsfakészletét, u. m. : körte-, alma-, birs-, naspolya-, cseresnye-, meggy-, kajszis- és őszibarack-, szilva- és ringló-fáit, igen szép, egyenes, erős példányokban, jó gyökérzettel, törpe, félmagas és egészmagas törzsszel. 100 darab 40—60, sorfának valók 70—80 korona. Magastörzsű rózsák darabja 80—200 fillér. Bokorrózsák 40—50 f. »Crimson Rambler« kuszó-rózsa 40—60 f. Hársfák, darabja 2 K. Gyümölcs-vadcsemeték, készlet 500.000 darab, mind átültetett ; és pedig : alma, körte, Mirabolán, Mahaleb, őszi- és sárgabarack, 1000 darab 10—30 K. Thuja compacta- és pyramidalis-csemetékből igen nagy és olesó készlet árjegyzék szerint. (28)

Szőlőoltvány-eladás. Akik kertjüket nemes szőlővel akarják beörökíteni, azok egész bizalommal forduljanak hozzám ; árjegyzékemet díjtalanul küldöm mindazoknak, akik ez iránt egy levelezőlappal hozzám fordulnak. M. Szabó István, Gyula, 1352. szám. (29)

Gyümölcsfa-oltványok. Államilag kitüntetett és díjazott, finom, nemes 3—4 éves gyümölcsfák drbja 40—50 fillér. Bokor-rózsák : 60 fillér, magastörzsűek: 1 korona, vad-rózsák : 20 fillér drbja. Hidegen folyó **oltóviasz** : dobozónként 30—50 fillér, 1—2 korona. Fehér tinta **titkos íráshoz** utasítással 1 korona. Kaphatók Varga Sándornál, Turkeve. (30)

Eladó szőlőoltványok. Riparia portalisra oltott kétéves, gyökeres, minta-szép, piros és sárga Chasselas, vállas Erdei, Olasz-rizling, száza 24 korona ; egyéves, gyökeres Riparia portalisra oltott nagyon szép, piros és sárga Chasselas, Passatutti szagos, Madeleine angevine, Oporto, Erdei, Olasz-rizling, fekete Kadarka, száza 14 korona. Csomagolás ingyen. A vessző jószágáért és fajta-tisztaságáért jótállok. Főríz Sándor, Nagy-Szalonta, 350. sz. Bihar-megye. (31)

Eladó a felső-segesdi urad. kertészetben, helybeli állomáson átvéve 80 q I. rendű petrezselyem, 60 q I. rendű sárgarépa és 60 q szépen kifejlett zittai sárga hagyma. Cím : Petermann József urad. főkertész, Felső-Segesd, Somogy megye. (32)

Unghváry László gyümölcsfaiskolájában Cegléd (Pest-megye) ez év őszén nagyobb mennyiségű (400.000 darab) nemes gyümölcsfa kerül eladásra, 2—3—4 éves példányokban a következőkből : körte, alma, szilva, őszibarack, kajszibarack, cseresnye, meggy, eper, savanyu-szedér, birs, lasponya, dió, ribizke, málna stb. csemeték. Eme nemesített csemeték árai darabonként és erősség szerint 3 krajcártól kezdve felfelé. Ugyancsak igen nagy mennyiségben kaphatók 1—2—3 éves magcsemeték a következőkből : körte, alma, doucin, birs, sajmeggy (Prunus Mahaleb) és mandula. Ezek árai erősség szerint 100 drb 65 krajcártól 2 frt 30 krajcárig, 1000 drb 5 frt 85 krajcártól 19 frt 80 krajcárig. Lepényfa (Gleditschia triacanthos) áthatlan sövénykészítésre alkalmas, igen nagy készlet felett rendelkezem. Ennek ára a 2 éves első választékunak ezre 6 frt, a 2 éves második választékunak ezre 3 frt. Akác-ból 2 éves igen erős első választékunak ezre 5 frt, az egyéves első választékunak ezre 3 frt. 5—10—25.000 darab vétel esetén nevezetes árengedmény. Kaphatók továbbá kitűnő csemege- és borfajtákból sima és 2 éves rendkívül szép gyökeres szőlővesszők is. A sima szőlővesszők ára ezrenként 2 frttól felfelé, a 2 éves gyökeres szőlővesszők ára pedig ezrenként 12 frttól felfelé. Tessék árjegyzéket kérni. Megvételre keress vadalma-, vadkörte-, myrabolan- és mandula-magvakat. Kérek ajánlatot mintával együtt címre beküldeni. (33)

Eladó szakművek. Bereczki M. : »Gyümölcsészeti Vázlatok«, 4 kötet ; Villási : »Gyümölcsészet«, 2 kötet ; »Gyümölcskertész« 1893—1903. évig, 11 kötet ; »Magyar Méh«, 1893—1895., 1898—1899. évig, 5 kötet ; »Méhészeti Lapok«, 1881—1891. évig, 12 kötet ; mind csinosan bekötve, elfogadható árban eladó : özv. Csizy Miklósnénál, Pásztó (Hevesm.) (34)

Eladó gyertyaegyenes : Acer platanoides és A. pseudoplatanus sorfáknak ; továbbá erős 2 méter magas Crimson Rambler magcsemetéje nemesítve, mindennemű diszcserejék, sorfák. Jegenyenyárfákból nagy készlet, ugyszintén gyümölcsfákból : alma, körte, szilva, meggy, cseresnye stb. Kivánatra árjegyzék bérmentve küldetik. Gorove János, urad. kertésze, Piskolt (Biharm.). (35)

Eladó szép félmagas, 100—120 cm.-es törzsű 3 éves **gyümölcsfa-oltványok** az alant jegyzett igen kitűnő fajtákból. I. oszt. darabja 30 kr, II. oszt. 25 kr ; ötven darab vételénél ingyen csomagolás. **Almafák :** Nagy kasszeli renet, Rambour-renet, Téli aranypármén. **Körtefák :** Angoulêmei hercegnő, Bronzos Angoulêmei hercegnő, Clairgeau-vajkörte, Diel-vajkörte, Erdei vajkörte, Hardenpont téli vajkörte, Liegel téli vajkörte. Cím : Vágó Elek, Nagybánya, Kossuth-utca 31. sz. (36)

Eladók bel- és külföldön többszörösen aranyéremmel kitüntetett gyümölcsfajtáimból az alant jegyzett oltványfák, melyek megrendelésénél a félösszeg előre beküldendő, a másik fele utánvétetik. 25 drb vételnél ingyen csomagolás. Törpe körtefák, 3 évesek, (vad alanyon) darabja 30, 40, 50 krajcár : Vienne diadala, Six, Dübüisson, Margueritte Marillat, Charles de Württemberg, Bronzos Angoulêmei hercegnő, Belle d'Angevine, Le Brün, General Tothleben, Gergely Károly emléke (Erdei vajkörte magjáról), Doyenne Blanc (valódi késő őszi Császárkörte), Dumont-vajkörte, Hardenpont-izletes, Téli esperes, Président Mas., Vásárhelyi-magkörte (kitűnő nyári magivadékom). Törpe almafák, 3 évesek, a fenti árakban (Doucin-alanyra nemesítve) : Jonathán, Téli aranypármén, Téli fehér kálvil, Sárga Bellefleur. — Óriás, piros fürtös ribizke-tövek, drbja 15, 20, 25 kr. Laxton's noble óriás gyümölcsű eperpalánta 100 drb 2 frt. Besztercei-szilvafa (oltvány) I. o. 60 f., II. o. 40 f. Cím : Vásárhelyi Gyula, Nagybánya. (37)

Nagykároly város faiskolájában kaphatók : **Alma-oltványok,** 3—6 évesek : Jonathán, Téli aranypármén, Sóvári, Téli fehér kálvil, Bismarck. **Körték :** Guyot Gyula, Vienne diadala, Nemes kolmár és még sok jeles fajta. Nemes birsalma és birskörte. Cseresnye, Spanyol meggy, Kajszibarack, Piramis- és vörös-virágú akác. Város vagy község utcáira : Acer platanoides, 5—6 évesek. Átültetett Maclura. Többször átültetett fenyők : Picea excelsa, Pinus Sylvestris, Pinus austriaca, Mahónia- és Buxus-bokrok. Hajtatásra Deutria gracilis. Hegyi szőlők trágyázására : átrostált árnyékszéki komposzt 5 korona mm.-ja. Bővebbet : Marcsa Béni, v. faiskolakezelő, Nagy-károly. (38)

Szarvas nagyközség faiskolája ajánl : gyümölcsfa-oltványokat, gazdasági fákat, diszfákat, fenyőfákat, diszbokrokat, felfutó növényeket — nagy választékban olesó árakon. A készlet igen nagy. Árjegyzék ingyen. (39)

Kelebián fekvő homokszőlőtelepemről, őszi és tavaszi szállításra, a következő sima szőlővesszők **eladók**: Muskotályok: Hamburgi, Passatutti, Alexandriai ezre 8 korona. Madeleine, Oporto, piros és fehér Chasselas, Tüskés pupu zamatos, Kövidinka, 6 korona. Olasz-rizling, Ezerjő, Mézesfehér, nemes Kadarka, Nagy-burgundi, ezre 4 korona. Megrendelésnél ezre után 2 korona előre beküldendő. — Ugyanezen fajta szőlőkből 6 bor: 6000 liter fehér, 1000 liter siller és 1200 liter burgundi vörös, új 4000 liter fehér, 2000 liter siller mérsékelt áron eladó. Balogh György, Kelebia, **Szabadka, Wesselényi-u. 35.** (40)

Egyéves, **gyökeres** Olasz-rizling, Szlankamenka és Szerémi zöld **szőlővessző** őszi szállításra ezrenként 10 koronáért kapható dr. Madarász Lipót községi és tb. járásorvosnál Madarason (Bácsmegeye.) (41)

Faiskolámból körülbelül 300 fajtaban leginkább hároméves **gyümölcsfa-oltványokat** bocsátok eladásra, 15 kr. darabonkénti egységár mellett. Árjegyzéket kívánatra küldök. Cím: Varga István tb. főszoigabiró faiskolája Kunhegyes, Jász-Nagykun-Szolnokm. (42)

Betöltendő állások és ajánkozások.

Kertész-állást keres egy **nőtlen kertész**, aki a virág- és diszkertészetet, kötészetet, gyümölcsészetet, zöldségtermesztést, szőlőoltást és szőlőmivelést szakszerűen érti, jó bizonyítványokkal rendelkezik, beszél magyarul és szerbül. Havonként 40 koronát és teljes ellátást igényel. Cím: Györky György kertész, Aracs, Torontálmegye. (1)

Vincelléri állást keres 31 éves, nős, kiscsaládu, józan egyén, aki a löcsei áll. kertm. iskolát és a tapolcai m. kir. vincellériskolát jelesen végezte és jó bizonyítványai vannak. Címe: Szarvas János, Dunaföldvár, Tolnamegye. (2)

Nőtlen kertész, 25 éves, ág. ev. vallásu, a gyümölcsészetben, faiskola-kezelésben, az okszerű szőlőmivelésben, disz- és konyhakertészetben teljesen jártas 10 évi gyakorlata van, a gödöllői méhész-gazdaságnál 2 heti tanfolyamon részt vett, katona-kötelezettségének eleget tett, — oly helyen óhajtana álláshoz jutni, ahol önállóan működhetne és rövid idő alatt meg is nőülhetne. Beszél magyarul, keveset németül és románul. Állását febr. v. március hónapban foglalhatná el. Címe megtudható a szerkesztőségénél »Cs. M.« jel alatt, levélbélyeg ellenében. (3)

Állást keres 27 éves végzett **vincellér**, több évi tapasztalattal, aki úgy a homoki mint az oltvány-szőlők kezeléséhez, kissé a konyha- és diszkertészethez is ért; oly helyet óhajtana, ahol tanulmányait bővíthetné is. Bármikor beléphet. Címe: Bán Dániel végzett vincellér. Pócs-Megyer-Leányfalu. (4)

Pályázat tanítóképző-intézeti kertészi állásra. A losonci állami tanítóképző intézetnél a kertészeti állás, amelylyel évi 1000 kor. fizetés és természetben lakás élvezete van összekötve, megüresedett. A kertész teendője a kertet jókarban tartani, a munkálátokat vezetni és a növendékek gyakorlati oktatását végezni. A szabályszerű okmányokkal felszerelt kérvények az intézet igazgatóságához november 15-ig nyújtandók be. Losonc, 1905. október 16. **A losonci állami tanítóképző-intézet igazgatósága.** (5)

Vincellérnek vagy munkavezetőnek ajánlkozik **szorgalmas és gyakorlott** egyén, aki a szőlőmivelésen kívül a borászathoz, gyümölcsészethez és konyhakertészethez is ért. Ajánlatokat e címre kér: Sipos Péter, Magyarszerdahely, u. p. Zalaszentbalázs. (6)

Pályázati hirdetés kertészi állásra. Déványa község tulajdonát képező mintegy 13 hold faiskola-kertben a kezelői, illetve I-ső kertészi állás 1906. évi január 1-én megüresedik: felhívjuk azon egyéneket, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy sajátkezüleg irott pályázati kérvényüket, eddigi alkalmaztatásukat, képzettségüket feltüntető bizonyítvány-másolattal felszerelve 1905. évi november 15-ig annál inkább nyujtsák be, mivel a később érkező kérvényeket figyelembe nem vehetjük. A szőlőoltásban és kezelésben teljesen jártas egyének előnyben részesülnek. Az állás javadalmazása: 1. természetbeni lakás a telepen; 2. a közpénztárból évnegyedes utólagos részletekben járó 400 korona; 3. az általa végzett gyümölcsfa- és szőlő-oltások értékesítési árának 10%-a, továbbá a szőlőtermésből befolyó ár 5%-a. Déványa, 1905. október 9-én. Erdélyi Kálmán főjegyző. (7)

Kertmunkás, nős, de gyermektelen, kerestetik vidékre (Komárom-Udvard). Javadalmazása: 24 véka buza, 24 véka rozs, 16 véka árpa; 1½ hold kukorica-föld; 20 kor. tűzifa-váltás; 140 korona fizetés és szabad lakás (nyáron a kertlakban, télen a kastélyban). Őszel-tavaszzsal megfelelő napszámos bocsátatik rendelkezésére stb. Ajánlatok mélt. Boncz Ödön minist. tanácsoshoz intézendők (Budapest, V. Visegrádi-utca 3. III. em. 2.) (8)

Alkalmazást keres egy **urasági kertész** újévre. Teljesen jártas a kertészetben, növényházak kezelésében, szőlőmivelésben, faiskola-kezelésben, méhészetben stb. 27 éves, nős, családtalan, józan életű és munkás. Beszél: magyarul, németül, románul. Uradalmi vagy községi alkalmaztatást leginkább óhajtana. Ajánlatok e címre küldendők: Ács Sánta Antal műkertész, mélt. Fáy Viktor urnál, Nalánc, u. p. Hátszeg (Hunyadm.). (9)

Gyümölcsfaiskolába **kerestetik** ügyes, jóírásu, nős gyümölcsfa-kertész. Ajánlatok Hein Jánoshoz Budapest, Csömöri-ut 109. intézendők. (10)

FARAGÓ BÉLA

CSÁSZARI ÉS KIRÁLYI UDVARI SZÁLLÍTÓ
ZALA-EGERSZEGEN.

Magyar magpergető-gyár.
Erdi csemetekertek.
Diszfenő-kertészet.
Tömeges csemetetermelés.
Eddig husz elsőrangú éremmel
és diszoklevéllel kitüntetve.

GYÜMÖLCS-VADONCZOK

	I. minőség		II. minőség		III. minőség	
	100 db	1000 db	100 db	1000 db	100 db	1000 db
	K	f	K	f	K	f
Az idei rendkívüli nagy készleteimre bátorodom bacsos figyelmét különösen felhívni. Csemetéim valóban szépen fejlődött, erőteljes, jó gyökérzetű példányok, melyek bizonyára t. vevőim meglepedésére szolgálnak. Az elmúlt évad szállítmányairól is sok száz elismerő-levél érkezett. 1-2 évesek, részben átiskolázottak.	7	60	6	50	—	—
Paradicsomi alma, kordon és törpe fák alanyára	8	65	—	—	—	—
Doucín-alma, törpék, gulák- és kordonokra	5	35	4	25	3	16
Vadalma, kitünő minőség	5	85	4	25	3	16
Vadkörte, kitünő minőség	—	—	—	—	—	—
Mirabolana-szilva a magas- és törpetörzsű szilva- és barack-fajok alanya	5	40	4	30	—	—
St. Julien-szilva, valódi kitünő alany, sárga- és őszi barack, továbbá szilvák részére	5	40	4	30	—	—
Vadbarack, valódi	4	30	4	25	3	20
Cseresznye, magastörzsű szerezny- és meggy-alany	5	40	4	30	—	—
Sajmeggy, közepmagas, cseresznye- és meggy-alany	5	40	4	30	—	—
Keserű mandula, szép, erőteljes	5	40	4	30	—	—
Birs dugvány vagy sarj törpe körték alanyának	6	50	5	40	—	—

Lombfa-csemeték.	1 éves	2 éves	1 éves	2 éves
	ára 100 db	ára 1000 db	ára 100 db	ára 1000 db
	korona		korona	
Kocsányos tölgy, a leggyorsabban növe tölgyfaj, szereti a mély talajt	1.50	2.50	8.—	12.—
Kocsánytalan tölgy, dombos helyekre való	1.50	2.50	8.—	12.—
Amerikai tölgy, Amerikából származik; a talaj iránti igénytelensége és gyors növevése teszi értékesé	—	3.—	—	20.—
Bükk, erdészeti jelentősége általánosan ismert	2.—	—	12.—	—
Magas kóris, szereti a laza, nedves, áradásoknak kitett, alacsonyfekvésű helyeket	1.50	2.50	8.—	12.—
Amerikai kóris, a fagyoknak jobban ellentál	1.50	2.50	12.—	16.—
Mezei szilfa, szereti a laza, homoktalajt, fája szerszám- és tüzfának kitünő	1.80	—	10.—	—
Hegyi szilfa, inkább hegysekben fordul elő	1.80	—	10.—	—
Akácza, a legfontosabb erdei fáink közé sorolhatjuk, futóhomokon is jól megél	1.50	2.50	8.—	12.—

A többi fajokról kívánatra árjegyzék!

Élő sövénycsemeték.	1 éves	2 éves	1 éves	2 éves
	ára 100 db	ára 1000 db	ára 100 db	ára 1000 db
	korona		korona	
Akácza, általánosan elismert jelentőségén kívül, kerítéseknek is jól használható	1.50	2.—	8.—	12.—
Gledicsia, hazánkban igen kiterjedt mértékben használják, a legjobb és legolcsóbb	2.—	2.50	12.—	15.—
Maklura vagy Oságok narancsa, teljesen áthatatlan sövényeket képez, hosszú, szúrós tüskéi vannak	I. o. 2.50	II. o. 2.—	I. o. 16.—	II. o. 14.—

Nagyon erős 2 éves átiskolázott akác, Gledicsia, Maklura 1000 drb. 20 K.

FAJBURGONYA 50-féle legújabb és legértékesebb féleségben. Részletes árjegyzék kívánatra megküldetik.

Tülevelű csemeték.

Erdi fenyő, a talajban keveset válogat, jó épületi fát és fűrészes anyagot ad
Fekete fenyő, díszlik mészhegységek déli lejtőin, de más kőzetből származó talajon is jól tenyészik, nagy melegét és szárazságot bír el
Vörös fenyő, szereti az elegendően mély mésztalajt, a fája sokkal tartósabb a többi fenyőnél
Jegenye-fenyő, legjobban díszlik mély és üde talajon
Luczfenyő, a talajban nem válogat, csak a nagyon kötött, vagy száraz és posványos talajt kerüli. Gyorsan növe fanem

1 éves	2 éves	3 éves	4 éves
ára 1000 darabonként			
korona			
3.50	6.50	8.50	—
3.50	6.50	3.50	—
8.—	12.—	15.—	—
3.50	10.—	18.—	25.—
3.50	6.—	8.—	12.—
	5 éves	6 éves	
	14.—	16.—	

Gyümölcsmagvak.

Csak az őszi vetés vezet feltétlenül eredményre.

17. számban közölt árak érvénytelenek nyíl vánitása mellett.

Keserű mandola	—
Kajszinbarack	—
Birsmag	—
Közönséges gesztenye	—
Dió, levegőn szárított, csiraképes	—
Fehér szeder, kitünő minőség	—
Fekete szeder, kitünő minőség	—
Öszibarack	—
Cseresznye, édes	—
Vadcsereznye	—
Közönséges vadmeggy	—
Szilva St. Julien	—
Besztercei szilva	—
Sajmeggy, elsőrangú minőség	—
Mirabolán-szilva	—
Madárcseresznye, (valódi)	—
Kökény	—
Körtemag, kitünő minőség	—
Aimamag, (szavatolt idejű jó csiraképes mag)	—
Berkenye	—
Vadbarack	—
Mogyoró	—
Ugyanaz, dalmát, nagyszemű	—

Árjegyzék kívánatra megküldetik.
Mindenkor a legújanyosabb napi árak számíttatnak fel.